

Neni 188

(1) Miratimi i rregullave të parapara me këtë ligj do të bëhet më së voni në afat prej 1 viti nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

(2) Deri në miratimin e rregullave të parapara me këtë ligj do të zbatohen rregullat ekzistuese.

(3) Lista e llojeve të rrezikuara (lista e kuqe) dhe masat për përmirësimin e gjendjes së llojeve të rrezikuara (libri i kuq) nga neni 36 i këtij ligji, do të sillen në afat prej tre vjetësh nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

(4) Strategjia nacionale për mbrojtjen e natyrës nga neni 159 i këtij ligji do të miratohet në afat 5 vjetësh nga dita e zbatimit të këtij të këtij ligji.

Neni 189

(1) Strategjitë, programet dhe planet të cilat kanë të bëjnë me zhvillimin e sektorëve të veçantë të veprimtarive ekonomike dhe shoqërore, do të harmonizohen me dispozitat e këtij ligji më së voni në afat prej tre vjetësh nga dita e zbatimit të këtij të këtij ligji.

(2) Në afatin e caktuar në paragrafin (1) të këtij ligji, me dispozitat e këtij ligji do të harmonizohet edhe Plan i hapësinaror i Republikës së Maqedonisë dhe planet e veçanta hapësinarore.

Neni 190

(1) Në afat prej 1 viti nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji, të gjitha subjektet të cilat kryejnë veprimat në territorin e mbrojtur me leje, do të harmonizohen me dispozitat e këtij ligji dhe do t'i lidhin marrëveshjet për rregullimin e të drejtave dhe obligimeve të ndësjella nga neni 135, paragrafi 4, të këtij ligji, me subjektin i cili në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe aktin për shpallje është i detyruar për kryerjen e punëve të menaxhimit me territorin e mbrojtur.

(2) Subjekteve nga paragrafi (1), të këtij neni, të cilat kryejnë veprimat në rajonin e territorit të mbrojtur të cilat nuk do të harmonizohen me dispozitat e këtij ligji, do t'u merret leja për kryerjen e veprimtarisë.

Neni 191

Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji përfundojnë të vlejné Ligji për mbrojtjen e rariteteve natyrore (Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër: 41/73; 42/76; 10/90; 62/93) dhe Ligji për mbrojtjen e parqeve nacionale (Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë numër: 33/80; 10/90; 62/93).

Neni 192

Ligji për mbrojtjen e Liqenit të Ohrit, Prespës dhe Dojranit do të përfundojë të vlejné në afat të përcaktuar me nenin 187, paragrafi (2), ndërsa më së voni më miratimin e aktit për shpalljen e tyre si teritorre të mbrojtura.

Neni 193

(1) Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji përfundojnë të vlejné dispozitat nga nenet 4, 11, 12, 15, 16, 17 dhe 55 nga Ligji për gjueti.

(2) Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji përfundojnë të vlejné dispozitat nga nenet 34, 40 dhe 44 nga Ligji për peshkim.

(3) Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, dispozita e neni 15, paragrafi (1) në pjesën që u dedikohet parqeve nacionale dhe dispozitë së paragrafit (2) të Ligjit për pyjet përfundojnë të vlejné.

Neni 194

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet nga dita e konstituimit të këshillave të komunave dhe të Qytetit të Shkupit dhe zgjedhjes së prefekteve të komunave dhe prefektit të Qytetit të Shkupit pas zbatimit të zgjedhjeve të para të ardhshme lokale në pajtim me Ligjin për zgjedhjet lokale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 dhe 60/2004).

1261.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

Се прогласува Законот за квалитетот на амбиентниот воздух,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 15 септември 2004 година.

Бр. 07-3738/1

15 септември 2004 година
Скопје

Претседател

на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗА К О Н

ЗА КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат мерките за избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти од загадувањето на амбиентниот воздух врз човековото здравје, како и за животната средина како целина, преку утврдување на гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање, гранични вредности за емисии, формирање на единствен систем за следење и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух и следење на изворите на емисии, сеопфатен систем за управување со квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии, информативен систем како и други мерки за заштита од одредени активности на правните и физичките лица кои имаат директно или индиректно влијание врз квалитетот на воздухот.

Член 2

Примена на Законот

Одредбите на овој закон се однесуваат на амбиентниот воздух освен загадување на амбиентниот воздух предизвикано од радиоактивни супстанции, бучава и елементарни непогоди и загадување на воздухот на работното место.

Член 3

Цели на Законот

Целите на овој закон се:

- избегнување и спречување и намалување на штетните ефекти врз човековото здравје и животната средина како целина, вклучувајќи ги и биолошката разновидност, природното богатство и историското и културното наследство;
- обезбедување на соодветна информација за квалитетот на амбиентниот воздух;
- спречување и намалување на загадувањата кои предизвикуваат промена на климата и
- одржување на квалитетот на амбиентниот воздух таму каде што е добар и подобрување во други случаи.

Член 4

Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) "амбиентен воздух" е надворешен воздух во тропосферата во кој не е опфатен воздухот на работното место;

2) **“квалитет на амбиентниот воздух”** е состојба на амбиентниот воздух прикажан преку степенот на загаденост;

3) **“загадување на воздухот”** е промена на квалитетот на амбиентниот воздух како резултат на човековите дејства со непосредно или посредно внесување на загадувачки супстанции коишто можат да бидат штетни врз човековото здравје и животната средина, или да предизвикаат штета по материјалниот имот и ги нарушуваат или влијаат врз природните убавини и другите легитимни начини на користење на животната средина;

4) **“загадувачка супстанција на воздухот”** е секоја супстанција што човекот непосредно или посредно ја внесува во амбиентниот воздух, а за којашто постои веројатност дека ќе има штетни ефекти врз човековото здравје, односно врз животната средина како целина;

5) **“ниво”** е концентрацијата на некоја загадувачка супстанција во амбиентниот воздух или нејзино таложување врз површина за еден определен временски период;

6) **“гранична вредност”** е нивото утврдено врз основа на научни сознанија, со цел да се избегнат, спречат или да се намалат штетните ефекти врз здравјето на луѓето, односно животната средина како целина, а којашто треба да се постигне во даден период и штом еднаш се постигне веќе да не се надминува;

7) **“оценување”** е секоја метода која се употребува за мерење, пресметување, предвидување или за проценување на нивото на некоја загадувачка супстанција во амбиентниот воздух;

8) **“техники за моделирање”** означува разновидни математички пристапи за претставување на физичките и хемиските процеси во амбиентниот воздух, како и процедури за промена на овие формулации, заедно со бараните влезни податоци за да се спроведе моделирањето на квалитетот на амбиентниот воздух;

9) **“горен праг на оценување”** е нивото под кое може да се користи комбинација од мерки и од техники за моделирање за да се оцени квалитетот на амбиентниот воздух;

10) **“долен праг на оценување”** е нивото под кое може да се користат само техники за моделирање или за објективно проценување за оценување на квалитетот на амбиентниот воздух;

11) **“целна вредност за амбиентниот воздух”** е нивото утврдено со цел да се избегнат подолгорочните штетни ефекти врз човековото здравје, односно животната средина како целина, а коешто треба да се постигне тогаш кога е можно во текот на определен временски период;

12) **“праг на алармирање”** е нивото на загадување од кога почнува да постои ризик по човековото здравје, како резултат на кратко изложување, односно ниво од коешто отпочнуваат да се преземаат непосредни мерки дефинирани со овој закон;

13) **“маргини на толеранција за гранична вредност”** е процентот од гранична вредност до кој оваа вредност може да биде надмината во услови дефинирани согласно со овој закон;

14) **“емисија”** е испуштање на загадувачки супстанции во воздухот;

15) **“емисиона гранична вредност”** е дозволено количество на загадувачка супстанција содржано во емитираните отпадни гасови во определен период, што не треба да се надмине;

16) **“отпадни гасови”** се гасни исфрлања во амбиентниот воздух што содржат количина на цврсти, течни или гасовити емисии. Волуметриските податоци се изразуваат во кубни метри на час при стандардна температура од 273 келвини степени и притисок од 101,3 килопаскали;

17) **“извор на емисија”** е место или површина од која се испуштаат загадувачки супстанции во воздухот;

18) **“трансмисија”** се комбинирани ефекти од транспорт и атмосферска реакција врз загадувачките супстанции;

19) **“катастар на загадувачи во воздухот”** е квалитативна и квантитативна евиденција на загадувачките супстанции и изворите на загадување кои испуштаат загадувачки супстанции во воздухот во кој е вклучена и карта на загадувачите;

20) **“зона”** е дел од територијата на Република Македонија со дефинирани граници за целите на оценување и управување со квалитетот на амбиентниот воздух;

21) **“агломерација”** е зона во која густината на населението е над 250.000 жители, или таму каде што густината на населението е помалку од 250.000 жители, но каде што густината на населеност по км² ја оправдува потребата од оценување на квалитетот на амбиентниот воздух и управувањето со него;

22) **“мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух”** е систематизирано, континуирано мерење, следење и контрола на промената на состојбата и промените на квалитетот на воздухот;

23) **“испуст”** е место на испуштање и/или истекување на загадувачки супстанции од одреден извор на загадување во амбиентниот воздух;

24) **“приземен слој”** е воздухот во зона на дишење на човекот;

25) **“фиксна локација”** е место каде што треба да се мерат загадувачите, мерењата се изведуваат на фиксни локации, континуирано или со земање примероци по случаен избор, а бројот на мерењата треба да биде доволно голем за определување на забележаните нивоа;

26) **“хаварија”** е појава во вид на голема емисија, пожар или експлозија како резултат на неконтролирани настани во текот на работењето во кој било систем, со учество на една или повеќе штетни и опасни супстанции, а што доведува до сериозна опасност за човековото здравје и за животната средина, веднаш или подоцна, во или надвор од системот како резултат на што се испуштаат една или повеќе опасни супстанции во амбиентниот воздух;

27) **“инсталација”** е неподвижна техничка единица во која се вршат едно или повеќе дејства во рамките на индустриската активност која е предмет на оценка на влијанијата врз животната средина и сите други дејства непосредно поврзани со нив или се технички поврзани со дејствата што се изведуваат на таа локација, а коишто би можеле да имаат ефект врз емисиите на отпадните гасови и загадувањата и

28) **“надлежен орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина”** е органот основен со Законот за животната средина.

II НАЧЕЛА НА УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ И ИЗВОРИТЕ НА ЕМИСИИ

Член 5

Начело на внимателно и одговорно однесување

За време на активностите што би можеле да имаат влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух, секој е должен да се однесува внимателно и одговорно за да се избегне и спречи загадувањето на амбиентниот воздух и штетните ефекти врз човековото здравје и животната средина во целина.

Член 6

Начело на временска перспективност

Временските рокови во плановите, програмите и одлуките за управување со квалитетот на амбиентниот воздух треба да соодветствуваат на временската перспектива на очекуваните ефекти.

Член 7

Примена на други начела

Покрај начелата од членовите 5 и 6 на овој закон во заштитата на квалитетот на амбиентниот воздух се применуваат и начелата утврдени во Законот за животната средина.

III ИЗВОРИ НА ЗАГАДУВАЊЕ

Член 8

Извори на загадување

(1) Извори на загадување на амбиентниот воздух согласно овој закон се:

1) инсталации кои се користат во технолошки процеси и енергетски објекти (во натамошниот текст: стационарни извори);

2) мотори со внатрешно согорување вградени во локомотиви, бродови, авиони и возила (во натамошниот текст: подвижни извори) и

3) горива.

(2) Изворите на загадување од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член се проектираат, градат, опремуваат, одржуваат и работат така што да не испуштаат загадувачки супстанции во амбиентниот воздух во количество поголемо од пропишаните гранични вредности за емисија.

(3) Изворите на загадување од ставот (1) точка 3 на овој член, не смеат да произведуваат, увезуваат и пуштаат во промет доколку не ги задоволуваат пропишаните гранични вредности за содржина на штетни супстанции и други барања за квалитет на горивата во согласност со прописот од членот 16 на овој закон.

IV ЕДИНСТВЕНИ ГРАНИЧНИ ВРЕДНОСТИ

Член 9

Видови на гранични вредности

За избегнување, спречување или намалување на штетните ефекти врз човековото здравје и врз животната средина како целина, се пропишуваат следниве видови на гранични вредности:

1) гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање;

2) гранични вредности за емисии на отпадни гасови и пареи од стационарни извори;

3) гранични вредности за емисии на отпадни гасови од подвижни извори и

4) содржина на штетни супстанции во горива.

Член 10

Гранични вредности за квалитет на амбиентниот воздух и прагови на алармирање

(1) За постигнување на целите за квалитет на амбиентниот воздух, Владата на Република Македонија по предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за работите во областа на здравството пропишува:

1) гранични вредности за нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух (во натамошниот текст: гранични вредности за квалитет) и прагови на алармирање;

2) роковите за постигнување на граничните вредности за одделни загадувачки супстанции;

3) маргини на толеранција за гранична вредност и

4) целна вредност и долгорочни цели за одделни загадувачки супстанции.

(2) Во зависност од нивото и карактерот на загадување на амбиентниот воздух, Владата на Република Македонија, во смисла на ставот (1) точки 1, 2 и 3 од овој член, може да пропише и построги гранични вредности за квалитет за одредени подрачја на предлог на советот на општината или на Советот на градот Скопје.

Член 11

Фактори кои се препорачуваат

Владата на Република Македонија при пропишување на видовите на загадувачки супстанции води сметка за следниве фактори:

1) веројатноста, сериозноста и зачестеноста на ефектите во однос на човековото здравје и/или животната средина како целина, со тоа што мора да се води посебна сметка за непоправливите ефекти;

2) сеприсутност и висока концентрација на загадувачот во атмосферата;

3) трансформации во животната средина или метаболични промени кои можат да доведат до создавање на хемикалии со поголема токсичност;

4) истрајност во животната средина, доколку загадувачот не е биоразградлив и може да се акумулира во организмот на човекот, во животната средина или во синџирот на исхраната и

5) влијание на загадувачот:

- врз големина на изложеното население, биоресурсите или екосистемите,

- постоење на особено чувствителни цели во засегнатата зона,

- како и по потреба примена на методите за оценување на ризикот.

Член 12

Маргини на толеранција за гранична вредност

(1) При пропишување на граничната вредност за секоја загадувачка супстанција и периодот потребен за спроведување на мерките за подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух, водејќи притоа сметка за реалното ниво на дадена загадувачка супстанција, Владата на Република Македонија на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството, може да пропише отстапувања од утврдените гранични вредности за квалитет.

(2) Дозволените отстапувања од ставот (1) на овој член се намалуваат постепено за да се достигне нивото на граничните вредности за квалитет најдоцна на крајот на определениот период специфичен за секоја загадувачка супстанција, во согласност со усвоените рокови за постигнување на граничните вредности за квалитет.

Член 13

Гранични вредности за емисија на отпадни гасови и пареи од стационарни извори

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството ги пропишува граничните вредности за дозволени нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи, кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (во натамошниот текст: гранични вредности за емисија), со цел да се осигура квалитетот на амбиентниот воздух соодветно на пропишаните гранични вредности за квалитет утврдени со одредбите од членот 10 на овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член во зависност од карактерот на загадувањето на амбиентниот воздух и изворите на емисии во определена зона и агломерација, на предлог на советот на општината и на Советот на градот Скопје, во смисла на ставот (1) на овој член, може да се пропишат и построги гранични вредности за емисија.

Член 14

Гранични вредности за емисија од подвижни извори

Гранични вредности за емисија и видовите на загадувачки супстанции во отпадни гасови од подвижни извори на загадување (во натамошниот текст: емисии

од подвижни извори) ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 15

Општи обврски

(1) Пропишаните гранични вредности за емисија од членот 13 на овој закон се задолжителни за сите објекти и инсталации кои се во фаза на проектирање, изградба, реконструкција или експлоатација без разлика дали се од производна или непроизводна дејност.

(2) Пропишаните гранични вредности за емисија од членот 14 на овој закон се задолжителни за сите подвижни извори на загадување во согласност со овој закон.

Член 16

Содржина на штетни супстанции во горивата

Гранични вредности за содржина и видови на штетни супстанции, како и други барања за квалитетот на горивата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

V УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

Член 17

Начини на управување

Управувањето со квалитетот на амбиентниот воздух се врши преку:

- 1) оценување на квалитетот на амбиентниот воздух и
- 2) донесување и спроведување на плански документи.

1. ОЦЕНУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

Член 18

Предмет на оценување

Оценувањето на квалитетот на амбиентниот воздух на територијата на Република Македонија се врши врз основа на редовните мерења преку државната мрежа, како и мерењата преку локалните мрежи и мерењата на емисиите од стационарните и подвижните извори на загадување извршени во текот на најмалку една година, со можност за користење на техники за моделирање.

Член 19

Надлежни органи

(1) Оценувањето на квалитетот на амбиентниот воздух го врши органот на државната управа надлежен за работите во областа на животната средина.

(2) Оценувањето на здравствениот ризик поврзан со квалитетот на амбиентниот воздух го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 20

Методологија за оценување

Критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиентниот воздух ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 21

Прелиминарна оценка

(1) Со цел да се подготват и да се воспостават мрежи за мониторинг и мерења на квалитет на амбиентниот воздух, треба да се изврши прелиминарна оценка на квалитетот на амбиентниот воздух.

(2) Прелиминарната оценка се базира на постоечките и/или репрезентативни мерења на концентрациите на загадувачките супстанции најмалку за последните пет години.

(3) Таму каде што не се достапни постоечки мерења или нема мерења, треба да се користат репрезентативни мерења дополнети со податоци од катастарот на загадувачи на воздухот, како и моделирање на квалитетот на амбиентниот воздух.

Член 22

Листи на зони и агломерации

(1) Врз основа на оцената за квалитетот на амбиентниот воздух за територијата на Република Македонија се утврдуваат листи на зони и агломерации на следниов начин:

1) листи на зони и агломерации каде што нивото на една или повеќе загадувачки супстанции ги надминуваат граничните вредности за квалитет плус маргината на толеранција;

2) листи на зони и агломерации каде што нивото на една или повеќе загадувачки супстанции е меѓу граничните вредности за квалитет и граничните вредности за квалитет плус маргината на толеранција и

3) листи на зони и агломерации каде што нивото на една или повеќе загадувачки супстанции е пониска од граничните вредности за квалитет.

(2) Листите на зоните и агломерациите од ставот (1) на овој член ги утврдува и ги објавува органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Листите од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во зависност од резултатите на оценувањето на квалитетот на амбиентниот воздух ги ревидира еднаш годишно, а листите од став (1) точка 3 на овој член ги ревидира најмалку на пет години.

2. ПЛАНИРАЊЕ НА ЗАШТИТАТА НА КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

Член 23

Основни плански документи

Заради реализирање на поставените цели за квалитет на амбиентниот воздух согласно со овој закон, како и заради нивно планирање и реализирање, се изработуваат:

1) Национален план за заштита на амбиентниот воздух (во натамошниот текст: План) и

2) Програма за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух (во натамошниот текст: Програма).

Член 24

Стратегиска оценка

Стратегиска оценка на документите од членот 23 на овој закон се врши само во случаи и под услови определени со Законот за животната средина.

Член 25

Национален план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија

(1) Со Националниот план од членот 23 став (1) точка 1 на овој закон се определува заштитата на амбиентниот воздух со која особено ќе се обезбеди:

1) одржување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што не се надминуваат граничните вредности за квалитет;

2) подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што се надминуваат граничните вредности за квалитет;

3) преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување;

4) усвојување на неопходни мерки за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух;

5) усвојување на неопходни мерки за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух во прекуграничен контекст;

6) остварување на обврските преземени со меѓународните договори кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија и

7) утврдување на зони и агломерации од приоритетно значење во зависност од степенот на надминување на граничните вредности за квалитет и во зависност од опасноста по човековото здравје, како и активности кои треба да ги преземат општините и градот Скопје.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравство и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата ја пропишува деталната содржина и начинот на подготвувањето на Планот.

(3) За реализација на Планот Владата на Република Македонија донесува годишна програма на мерки за остварување на целите за квалитет на амбиентниот воздух со финансиски план за реализација.

(4) Планот се донесува за период од најмалку осум години.

(5) Планот го донесува Владата на Република Македонија на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството и органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата.

(6) На предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството и органот на државната управа надлежен за работите од областа на економијата, Владата на Република Македонија може да изврши измени или дополнувања на Планот.

(7) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е одговорен орган за спроведување на Планот од ставот (1) на овој член.

(8) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен најмалку еднаш на две години да ја известува Владата на Република Македонија за реализација на Планот.

(9) Определбите од Планот треба да се имаат предвид при изготвување долгорочни документи со кои се определува политиката и целите на користењето и уредувањето на просторот и развојот на одделни стопански гранки.

Член 26

Програма за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух

(1) Во зоните и агломерациите од членот 22 став (1) точки 1 и 2 на овој закон се донесува Програма од членот 23 став (1) точка 2 на овој закон.

(2) Програмата на предлог на градоначалникот ја донесува советот на општината и Советот на градот Скопје чие подрачје припаѓа во зоните и агломерациите од членот 22 став 1 точки 1 и 2 на овој закон.

(3) Основна цел на Програмата од ставот (1) на овој член е преземање на сите потребни мерки за намалување на нивоата на загадувања и постигнување на соодветните гранични вредности за квалитет во утврдениот временски период согласно со пропис донесен врз основа на овој закон.

(4) Во случаите на надминување на гранични вредности за квалитет за повеќе од една загадувачка супстанција, советот на општината и Советот на градот Скопје може да донесе интегрирана програма што ги опфаќа сите релевантни загадувачки супстанции.

(5) Доколку зоните и/или агломерациите ја покриваат територијата на повеќе општини, може да се донесе заедничка програма.

(6) Ако загадената зона и/или агломерација ја покрива територијата на две или повеќе држави, програмите во соработка и координација со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина се разработуваат во договор со инволвираните држави на начин и постапка утврдена со Законот за животната средина.

(7) Податоците од програмите и другите мерки определени во ова поглавје се составен дел од Планот.

Член 27

Содржина на Програмата

(1) Програмата од членот 23 став (1) точка 2 на овој закон ги содржи следниве елементи:

- 1) локализација на прекумерното загадување;
- 2) општи информации;
- 3) одговорни органи;
- 4) природа и оценување на загадувањето;
- 5) потекло на загадувањето;
- 6) анализа на состојбата;
- 7) детали за мерки или проекти за подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух што постоеле пред денот на влегувањето во сила на овој закон;
- 8) детали за донесените мерки или проекти од аспект на намалување на загадувањето, набројување и опис на сите мерки зацртани во проектот и
- 9) детали за мерките или за проектите што се планираат.

(2) Програмата ги вклучува целите и роковите за реализација, потребните финансиски средства и одговорните органи за контрола и оценување на реализираните активности.

Член 28

Обврски на други субјекти

Правните и физичките лица сопственици односно корисници на инсталациите кои се извори на загадување на амбиентниот воздух должни се да ги применат и финансираат мерките за намалување на емисиите утврдени со програмата.

Член 29

Припритени зони и агломерации

За зоните и агломерациите кои во согласност со Планот од членот 25 став (1) точка 7 на овој закон, се утврдени како приоритет, програмата на предлог на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во соработка со засегнатите општини и градот Скопје ја донесува Владата на Република Македонија.

Член 30

Акционен план и обврска за известување при алармантни состојби

(1) Во зоните и агломерациите каде што мониторингот или други податоци покажуваат дека постои реален ризик од надминување на пропишаните гранични вредности за квалитет или често има појава на надминување на прагот на алармирање за определена загадувачка супстанција, како резултат на одредени метеоролошки услови и други фактори, општината и градот Скопје донесуваат и акционен план и други акти.

(2) Со акциониот план и други акти, зависно од настанатите појави кои можат да влијаат врз човековото здравје и животот на луѓето, општината и градот Скопје преземаат краткорочни мерки за намалување и от-

странување на ризикот и ограничување на времетраењето на таквите појави, а особено истрага и идентификација на причините за настанатите појави и преземање на соодветни превентивни мерки.

(3) Со мерки од ставот (2) на овој член, зависно од поединечните појави, можат да се ограничат или забранат одредени активности кои придонесуваат за таквите појави, вклучувајќи и мерки за ограничување или забрана на сообраќајот.

(4) За преземените мерки, како и за секое надминување на прагот на алармирање, градоначалникот на општината и на градот Скопје во соработка со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството и надлежен центар за известување и тревожење, задолжително и континуирано ја известува засегнатата јавност за настанатата состојба, како и за мерките кои треба да се преземат, на начин утврден со посебен акт на општината и на градот Скопје.

(5) При спроведувањето на дејствијата од ставот (4) на овој член, градоначалникот на општината и на градот Скопје е должен да ги земе предвид и информацииите што треба да и бидат соопштени на јавноста, утврдени со посебен пропис донесен врз основа на овој закон.

Член 31

Интегрирана заштита

При изготвување и реализација на акциониот план од членот 30 на овој закон се земаат предвид и прописите за интегриран пристап кон заштитата на животната средина и прописите од областа на здравствената заштита и други релевантни прописи.

Член 32

Соработка

Општината и градот Скопје при подготовката на програмата, како и акциониот план, по потреба соработуваат со органите на државната управа, научни и стручни организации вклучувајќи ги и правните и физичките лица сопственици, односно корисници на инсталациите кои се извори на загадување на амбиентниот воздух.

Член 33

Известување и учество на јавноста

Градоначалникот на општината и на градот Скопје е должен да ги преземе сите мерки за да ги информира заинтересираните субјекти и да обезбеди пристап до информациите и учество во врска со подготовката и усвојувањето на програмите, вклучувајќи ги и интегрираните програми од членот 26 став (3) на овој закон, на начин и во постапка утврдени со закон.

Член 34

Доставување на извештаи

Градоначалникот на општината и на градот Скопје е должен да доставува до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина годишен извештај за спроведување на програмите од членот 26 на овој закон, како и извештај за спроведување на акциониот план од членот 30 на овој закон.

Член 35

Зони со нивоа пониски од пропишаните гранични вредности

Во зоните и агломерациите од членот 22 став (1) точка 3 на овој закон се дејствува превентивно, со цел да се одржуваат нивоата на загадувачките супстанции под пропишаните гранични вредности за квалитет и се настојува да се зачува најдобриот квалитет на амбиентниот воздух во согласност со принципите на одржливиот развој.

VI МОНИТОРИНГ НА КВАЛИТЕТОТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ И ИЗВОРИТЕ НА ЕМИСИИ

Член 36

Цели на мониторинг

(1) Мониторингот на состојбите и промените на квалитетот на амбиентниот воздух (во натамошниот текст: мониторинг) се врши на начин и под услови утврдени со овој закон.

(2) Целта на мониторингот на квалитетот на амбиентниот воздух во Република Македонија е воспоставување на единство во создавањето и функционирањето на системите за мониторинг и контрола и одржување на сеопфатна база на податоци потребни за управување и преглед на состојбите со квалитетот на амбиентниот воздух преку:

1) систематско следење, набљудување, испитување и оценување на влијанието на загадувањето врз квалитетот на амбиентниот воздух;

2) идентификација и распределба на изворите на загадување;

3) оцена на влијанието на загадениот амбиентен воздух врз здравјето на луѓето и животната средина;

4) утврдување и предлагање мерки за подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух и

5) користење други техники за оценување на квалитетот на амбиентниот воздух, особено моделирањето и идентификацијата на идни проблеми.

Член 37

Државна мрежа

(1) За мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух на територијата на Република Македонија, Владата на Република Македонија воспоставува државна мрежа за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух (во натамошниот текст: државна мрежа).

(2) Со државната мрежа се обезбедува постојан мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух кој е составен дел од целокупниот мониторинг за животна средина.

(3) Надлежен орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина врши следење на амбиентниот воздух преку државната мрежа и управува со државната мрежа.

Член 38

Програми за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух

(1) За работа на државната мрежа, надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина донесува годишна програма за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух со согласност на органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) За реализација на програмата од ставот (1) на овој член надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина поднесува годишен извештај до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

Член 39

Локални мрежи

За мерење и следење на загадувањето на амбиентниот воздух во населбите и индустриските подрачја општините и градот Скопје можат по претходно добиено претходно мислење од надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, под услови и начин уредени со овој закон, да воспостават локални мрежи.

Член 40

Мерни станици и мерни места

Следењето на квалитетот на амбиентниот воздух се врши преку мерни станици и мерни места за :

1) мерења на позадинското загадување (состојба со квалитетот на амбиентниот воздух во ненаселени подрачја);

2) мерења на прекуграничен пренос на загадувачки супстанции;

3) мерења во врска со меѓународните обврски на државата и

4) мерења на загадувањето на амбиентниот воздух на подрачја на национални паркови, паркови на природата, заштитени подрачја, чувствителни еколошки системи, како и културно и природно наследство и мерење на загадувањето на амбиентниот воздух во населби и индустриски подрачја.

Член 41

Методологија за мониторинг

(1) Начинот, условите и постапката за воспоставување и работење на сите мрежи и методологијата за мониторинг, условите и начинот и постапката на доставување на информациите и податоците од мониторингот на квалитетот на амбиентниот воздух ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

(2) Критериумите за избор на мерни места од кои се следи влијанието на подвижните извори на загадување врз квалитетот на амбиентниот воздух ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работата од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 42

Вршење на мониторинг

(1) Определени стручни работи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух можат да вршат и акредитирани научни, стручни организации и институции, како и други правни лица под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член, за вршење на определени стручни работи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух треба да ги исполнуваат следниве услови:

1) да имаат вработено најмалку три лица со висока стручна подготовка и потребно работно искуство од најмалку три години во областа на мониторингот за квалитет на воздухот и

2) да имаат потребна опрема, уреди одобрени во постапката за верификација на мерила утврдени со закон, инструменти и соодветни деловни простории за вршење на дејноста.

(3) Поблиските услови за вршење на определени видови стручни работи, во поглед на опрема, уреди, инструменти и соодветни деловни простории кои треба да ги исполнуваат субјектите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството.

Член 43

Надлежности за мониторинг во прекуграничен контекст

Следење и контрола на прекуграничниот пренос на загадувачки супстанции во атмосферскиот воздух, како и влијанието на загадувањето на атмосферскиот воздух врз климатските процеси во атмосферата го врши надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за работите од областа на хидрометеорологијата во согласност со закон.

Член 44

Доставување на податоци и информации

(1) Органите на државната управа, градоначалникот на општината и на градот Скопје и други субјекти кои вршат следење на квалитетот на амбиентниот воздух согласно со овој или друг закон, се должни податоците и информациите од мониторингот, да ги доставуваат без надоместок до надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

(2) Надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина доставува извештаи од мониторингот за потребите на органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството, заводите за здравствена заштита и градските заводи за здравствена заштита, органот на државната управа надлежен за работите од областа на хидрометеорологијата, надлежен центар за известување и тревожење, како и до градоначалникот на општината и на градот Скопје и други државни органи и институции.

(3) Надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина собраните, обработените и верификуваните податоци и информации од мониторингот за квалитет на амбиентниот воздух и изворите на емисии, согласно со пропис донесен врз основа на овој закон, ги доставува најмалку еднаш месечно, а по потреба и во пократок рок до органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(4) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина заради реализација на обврските од меѓународните договори кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија е надлежен орган за презентација на податоците за квалитетот на амбиентниот воздух и емисиите во амбиентниот воздух.

Член 45

Мониторинг на емисии од стационарни извори

(1) Правните и физичките лица сопственици, односно корисници на определени инсталации кои се извор на емисии на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух кои се опфатени со државната и/или со локалните мрежи, согласно со овој закон се должни да:

1) инсталираат и да одржуваат во исправна состојба мерни инструменти за следење на емисиите на местото на изворот и

2) обезбедат редовно следење, мерење и обработка на податоците на емисиите од изворот на загадување и за тоа да водат дневник.

(2) Правните и физичките лица се должни податоците од ставот (1) точка 2 на овој член да ги доставуваат еднаш месечно до надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

(3) Формата и содржината на образецот за доставување на податоците од ставот (1) на овој член и формата, содржината и начинот на водење на дневникот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(4) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни да ги чуваат податоците за емисиите најмалку пет години, а потоа да ги архивираат во согласност со закон.

Член 46

Методологии за мониторинг на емисии од стационарни извори

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата, начините, постапките, методите и средствата за мерење на емисиите од стационарните извори.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина пропишува методологија за инвентариза-

ција и утврдување на нивото на емисии на загадувачките супстанции во амбиентниот воздух во тони годишно за сите видови дејности, како и за други податоци потребни за доставување во Програмата за мониторинг на воздухот на Европа (ЕМЕП).

Член 47

Мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух и изворите на емисии од определени поединечни стационарни извори

(1) Правните и физичките лица сопственици, односно корисници на определени инсталации кои се извор на емисии на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух, а кои не се опфатени со државната и/или локалните мрежи за мониторинг, се должни да изградат систем за следење на изворот на емисии и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух во реонот на објектот.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член следењето и мерењето можат да го вршат преку сопствени служби или преку научни и стручни организации или други правни лица, доколку се акредитирани за вршење на мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух, во согласност со овој закон и друг закон.

VII ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Член 48

Информативен систем за квалитетот на амбиентниот воздух

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го воспоставува и управува со единствениот информативен систем за квалитетот на амбиентниот воздух (во натамошниот текст: информативен систем) кој е дел на севкупниот информативниот систем за животната средина.

(2) Собраните, обработените и верификуваните податоци и информациите од членот 44 став (3) на овој закон претставуваат официјална база на податоци за управување и заштита на квалитетот на амбиентниот воздух.

Член 49

База на податоци за квалитетот на амбиентниот воздух

Информативниот систем за квалитетот на амбиентниот воздух опфаќа:

- 1) податоци за квалитетот на амбиентниот воздух од државните мрежи;
- 2) податоци за квалитетот на амбиентниот воздух од локалните мрежи;
- 3) податоци за емисиите од подвижните извори;
- 4) податоци за емисиите за квалитетот на амбиентниот воздух од одделни стационарни извори;
- 5) податоци за емисиите од стационарни извори;
- 6) податоци за загадување на амбиентниот воздух при праг на алармирање и мерките за заштита на здравјето на луѓето и животната средина;
- 7) податоци за квалитетот на амбиентниот воздух од научни и стручни организации и институции и други правни лица;
- 8) податоци од меѓународни институции за следење на квалитетот на воздухот;
- 9) податоци од државни органи, научни и стручни организации и институции и други правни лица кои вршат мерења и следење на квалитетот на амбиентниот воздух од сите извори на загадување и
- 10) податоци од оценувањето на квалитетот на амбиентниот воздух.

Член 50

Информирање на јавноста

(1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, преку Македонскиот информативен центар за животна средина, изго-

твува и објавува годишни извештаи за емисии, годишни извештаи за квалитетот на амбиентниот воздух и периодични извештаи за имплементирање на обврските од овој закон, во согласност со закон и друг пропис, како и други видови на извештаи во согласност со обврските од меѓународните договори, кои ги ратификувала или на кои им пристапила Република Македонија.

(2) Надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина е должен да ги објави програмите за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух.

(3) Градоначалникот на општината и на градот Скопје е должен да ги објавува програмите од членот 26 и акционите планови од членот 30 на овој закон, како и да известува за други мерки за управување со квалитетот на амбиентниот воздух и мерките и активностите за подобрување на општата состојба на своето подрачје, реализирани во претходната година и предвидените активности за наредната година.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работата од областа на животната средина ги пропишува содржината и начинот на преносот на податоците и информациите за состојбите во управувањето со квалитетот на амбиентниот воздух.

(5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина е должен во текот на годината да ја информира навремено и точно јавноста за моменталната состојба на квалитетот на амбиентниот воздух, постигнатиот напредок, идните планови и насоки за подобрување на состојбата, како и да направи споредба и процена на актуелната со минатата состојба во управувањето со квалитетот на амбиентниот воздух.

Член 51

Пристап до информации

(1) Податоците и информациите од информативниот систем за квалитетот на амбиентниот воздух се информации достапни за јавноста.

(2) Надлежните органи и други правни лица коишто имаат податоци и информации за квалитетот на амбиентниот воздух се должни да обезбедат пристап на јавноста до податоците и информациите, во пропишана форма, на начин и постапка утврдени во согласност со Законот за животната средина и друг закон.

Член 52

Катастар на загадувачи на воздухот

(1) За утврдување на степенот на загаденост на амбиентниот воздух, изворите на загадување, како и нивното штетно влијание врз квалитетот на воздухот, се установува Катастарот на загадувачи на воздухот (во натамошниот текст: Катастарот).

(2) Катастарот го води и одржува надлежен орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина.

(3) Катастарот ги содржи следниве податоци:

- 1) основни податоци за правните и физичките лица кои имаат инсталации што се извори на загадување на амбиентниот воздух;
- 2) локација на објектот;
- 3) краток опис на активностите и техничко-технолошкиот процес;
- 4) значајни податоци кои се однесуваат на емисиите на загадувачки супстанции;
- 5) податоци кои се однесуваат за согласности, дозволи и промени во дозволите и согласностите и други релевантни податоци;
- 6) листа на потенцијални загадувачки супстанции со кои се нарушува или може да се наруши квалитетот на амбиентниот воздух и
- 7) податоци за извршени контроли, значајни резултати и преземени мерки.

(4) Формата, методологијата и начинот на водење и одржување на Катастарот ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(5) Заради потребата на установување и водење на Катастарот, правните и физичките лица се должни податоците од ставот (3) на овој член, како и други потребни податоци да ги доставуваат до надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина на негово барање.

(6) Податоците од Катастарот се достапни до јавноста во обем, форма и начин пропишан со пропис донесен врз основа на Законот за животната средина.

(7) Катастарот од ставот (1) на овој член е составен дел на Катастарот за животната средина.

VIII ЗАШТИТА НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ ОД ЗАГАДУВАЊЕ

Член 53

Забрана

Се забранува, освен во случаите утврдени со овој закон, секое дејство со кое се загадува амбиентниот воздух преку:

- емисии на загадувачки супстанции од изворите на загадување на амбиентниот воздух и

- преземање на дејства кои спречуваат загадување на амбиентниот воздух преку емисии на загадувачки супстанции од изворите на загадување.

Член 54

Построга забрана

(1) Емисија на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух може да се врши само во рамките на пропишаните гранични вредности за емисија од членот 13 став (1) на овој закон.

(2) Во случаите кога заштитата на амбиентниот воздух бара примена на построги гранични вредности за емисија тогаш се применуваат построгите гранични вредности за емисија од членот 13 став (2) на овој закон.

1. Заштита на амбиентниот воздух од загадување од стационарни извори

Член 55

Стационарни извори на загадување

(1) За инсталации кои вршат загадување на амбиентниот воздух за кои согласно со Законот за животната средина се потребни А или Б интегрирани еколошки дозволи, дозволите се прибавуваат на начин и во постапка пропишана со Законот за животната средина.

(2) За проектите за кои, согласно со листата од прописот утврдена согласно со Законот за животната средина, се врши оценка на влијанието врз животната средина, како и за проектите за кои потребата од оценка на влијанието се утврдува со испитување на секој поединечен случај, постапката за оценка на влијанието се спроведува под услови и на начин пропишани со Законот за животната средина.

Член 56

Постоечки инсталации

(1) Операторите на одредени постоечки инсталации кои се извори на загадување на амбиентниот воздух и кои врз основа на нивната дејност преку емисии вршат загадување на амбиентниот воздух и кои заради нивото на техничко-технолошкиот развој и видот на сировини кои се употребуваат, не можат да ги постигнат пропишаните гранични вредности за емисија, согласно со пропис донесен врз основа на овој закон, се должни да обезбедат дозволи за усогласување со оперативен план како услов за продолжување, односно отпочнување на работа на инсталацијата во постапка определена со Законот за животната средина.

(2) Доколку операторите на инсталациите од ставот (1) на овој член поседуваат А или Б интегрирана еколошка дозвола, се должни да обезбедат генерална еколошка ревизија во согласност со Законот за животната средина.

Член 57

Други инсталации

(1) Објектите и инсталациите за кои не е предвидено издавање на интегрирани еколошки дозволи согласно со закон, се градат, опремуваат и одржуваат на начин со кој се спречува, намалува и контролира негативното влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го пропишува начинот и мерките за превенција и спречување на загадувањето на амбиентниот воздух од објектите и инсталациите од ставот (1) на овој член.

2. Заштита на амбиентниот воздух од подвижни извори

Член 58

Подвижни извори на загадување

(1) Имателите на подвижни извори на загадување се должни да обезбедат усогласување со граничните вредности за емисии од подвижни извори кои се утврдени за секој одделен вид на извор на загадување на амбиентниот воздух во согласност со прописот од членот 14 на овој закон.

(2) При технички преглед и регистрација на подвижните извори на загадување согласно со закон, задолжително се врши редовна контрола на усогласеноста на нивоата на емисии од подвижните извори со пропишаните гранични вредности за емисија од овој вид на извори.

(3) Контрола на усогласеноста на емисиите од одделни подвижни извори на загадувања може да се врши и преку вонредна контрола, во случаи кога податоците од мониторингот или други податоци покажуваат дека постои реален ризик од надминување на пропишаните гранични вредности за квалитет и праговите на алармирање.

Член 59

Други мерки за заштита од подвижни извори

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на земјоделството и шумарството, може да го ограничи или забрани вршењето на определени дејности и употребата на растително производство што се одгледува на земјиште долж патиштата, доколку загадувањето на воздухот од моторните превозни средства има влијание врз нив, согласно со прописите за безбедност на храната.

3. Обврски за преземање на други мерки за спречување и намалување на загадувањето на амбиентниот воздух

Член 60

Други обврски

(1) Правните и физичките лица сопственици, односно корисници на инсталации и извори на загадување на амбиентниот воздух, се должни:

1) да го известуваат најдоцна во рок од 30 дена органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина за изворот на загадување на амбиентниот воздух, сировините и технолошките процеси и уреди, како и за претстојните промени во сировините и технолошките процеси коишто ќе доведат до измени во условите и барањата за запазување на

квалитетот на амбиентниот воздух, како и при извршување на ремонтните работи на уредите за прочистување на амбиентниот воздух и опремата;

2) да го известат органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина најдоцна во рок од 30 дена од настанувањето на промените во предметот на дејноста, како и за промената на операторот на инсталацијата и на лицата одговорни за зачувување на животната средина;

3) неодамна и веднаш да го известат Државниот инспекторат за животна средина и Државниот санитарен и здравствен инспекторат за настанатата хаварија во производството, како и за други инциденти коишто можат да доведат до зголемување на емисиите или да предизвикаат влошување на квалитетот на амбиентниот воздух, како и да преземат мерки, согласно со овој закон и прописите кои ја регулираат оваа материја при настанување на хаварија или несреќа и

4) да осигураат неограничен пристап на надлежните инспектори до изворите на загадување на амбиентниот воздух, како и до сите документи и податоци поврзани за емисиите и да им укажат помош при извршувањето на тие функции.

(2) Податоците од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член се доставуваат до градоначалникот на општината и на градот Скопје за инсталации за кои согласно со Законот за животната средина е потребна Б интегрирана еколошка дозвола, односно дозвола за усогласување со оперативен план.

Член 61

Постројки за испуст

(1) Производствените и вентилационите гасовити струења - носители на емисии, се испуштаат само преку постројки за испуст во амбиентниот воздух.

(2) Висината на постројките за испуст се определуваат така што во резултатот на разблажување на концентрациите на загадувачките супстанции во приземниот слој на воздухот да не ги надминуваат граничните вредности за квалитет.

Член 62

Заштита од хаварии

Секое правно или физичко лице кое е сопственик или вршител на дејност во производствен процес (во натамошниот текст: оператор), транспортен или систем за складирање (во натамошниот текст: систем) во кој се присутни штетни и опасни супстанции, а кои можат веднаш или со одложено дејство да иницираат сериозна опасност по човековото здравје, односно животната средина, во или надвор од системот, како резултат на испуштање на една или повеќе штетни и опасни супстанции во амбиентниот воздух, се должни во внатрешните планови за вонредни состојби, согласно со Законот за животната средина, да предвидат мерки што треба да се преземат за заштита на квалитетот на амбиентниот воздух при можни хаварии.

IX ФИНАНСИРАЊЕ

Член 63

Извори на финансирање

(1) Средствата за заштита и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и други извори на средства утврдени со закон.

(2) Со средствата од ставот (1) на овој член се финансира реализацијата на Националниот план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија, Програма за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух и други мерки кои се преземаат врз основа на овој закон.

(3) Средства за реализација на програмата во приоритетните зони и агломерации од членот 29 на овој закон се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и други извори на средства утврдени со закон.

(4) Средства за формирање, работење, одржување и развој на државната мрежа се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и други извори на средства утврдени со закон.

Член 64

Средства од буџетите на единиците на локалната самоуправа

(1) Во буџетот на општините и градот Скопје се обезбедуваат средства за заштита и унапредување на квалитетот на амбиентниот воздух, како и други извори на средства утврдени со закон.

(2) Со средствата од ставот (1) на овој член се обезбедува реализација на програмите за намалување на загадувањето и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух, акционите планови од членот 30 на овој закон, спроведување на активности во приоритетните зони и агломерации од членот 29 на овој закон, како и за други мерки кои се преземаат врз основа на овој закон.

(3) Средства за формирање, работење, одржување и развој на локалните мрежи од членот 39 на овој закон се обезбедуваат од буџетите на општините и градот Скопје и други извори на средства утврдени со закон.

X НАДЗОР И НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 65

Надлежни органи

(1) Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот на државната управа надлежен на работите од областа на животната средина.

(2) Инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот инспекторат за животна средина преку инспектори за животна средина.

(3) За работите од надлежност на општините и градот Скопје утврдени со овој закон, инспекциски надзор над примената и спроведувањето на овој закон го вршат овластени инспектори за животна средина на општините и овластени инспектори за животна средина на градот Скопје.

(4) Редовна контрола над емисиите од подвижните извори на загадување врши надлежен орган за утврдување на техничка исправност на одделени подвижни извори, согласно со овој или друг закон.

(5) Вонредна контрола над емисиите од подвижните извори на загадување врши овластен инспектор за животна средина на општините и овластен инспектор за животна средина на градот Скопје во соработка со надлежен орган за утврдување на техничка исправност на одделени подвижни извори, согласно со овој или друг закон.

(6) Контрола на здравствената исправност на растителното производство што се одгледува на земјиште долж патишта, како и во случаите кога при оценувањето на квалитетот на амбиентниот воздух е утврдено дека постои здравствен ризик по животот и здравјето на луѓето надлежен орган за преземање и спроведување на потребни мерки е Државниот санитарен и здравствен инспекторат во рамките на овластувањата утврдени со закон.

(7) Контрола на квалитетот на горивата во однос на пропишаните гранични вредности за содржина на штетни супстанции и други барања за квалитет на горивата врши Државниот пазарен инспекторат во рамките на овластувањата утврдени со закон.

(8) Непосредна контрола и надзор над емисиите од одредени инсталации и извори на загадување на амбиентниот воздух, се врши најмалку два пати годишно, а над подвижните извори редовна контрола најмалку еднаш годишно.

Член 66

Делокруг на Државниот инспектор за животна средина

(1) За вршење на инспекциски надзор од својот делокруг Државниот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспектор за животна средина) има право да:

1) врши увид и контрола дали се исполнети условите за заштита и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух содржани во А интегрираната еколошка дозвола (член 55), односно дозволата за усогласување со оперативен план (член 56);

2) утврди дали вршителот на определени стручни работи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух ги исполнува условите во однос на потребниот кадар, опрема, уреди и инструменти за вршење на овој вид работи (член 42 став (2));

3) врши контрола и увид дали има инсталирано и дали се одржуваат во исправна состојба мерните инструменти за следење на емисиите (член 45 став (1) точка 1);

4) утврди дали е запазена процедурата за начинот и честотата на мерења на емисиите, односно пресметување на количината на емисии и начинот на водењето на дневникот (член 45 став (1) точка 2);

5) утврди дали податоците за емисиите се доставуваат до надлежниот орган (член 45 став (2));

6) утврди дали е изграден систем за следење на изворот на емисии и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух во реонот на објектот (член 47 став (1));

7) утврди дали се реализирани барањата за висина на постројките за испуст, согласно со најдобри достапни техники (член 61 став (2)) и

8) преземе и други мерки за кои е овластен со закон.

(2) На барање на инспекторот за животна средина, овластено лице на органот на државната управа надлежен за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

Член 67

Донесување на решенија на државниот инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекциски надзор инспекторот за животна средина со решение:

1) ќе го ограничи или забрани работењето на инсталацијата доколку не се исполнети условите за заштита на амбиентниот воздух од загадување содржани во А интегрирана еколошка дозвола (член 55), односно условите содржани во дозволата за усогласување со оперативен план (член 56) во траење од најмногу 60 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

2) ќе го ограничи или забрани работењето на правното лице кое врши определени стручни работи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух, доколку не ги исполнува условите за вршење на овој вид работи (член 42 став (2)) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба;

3) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физичките лица кои немаат инсталирано мерни инструменти за следење на емисиите или истите се во неисправна состојба (член 45 став (1) точка 1), во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

4) ќе ја ограничи или забрани работата на правното или физичкото лице доколку не ја запазува процедурата за начинот и честотата на мерења на емисиите, односно пресметување на количината на емисии и начинот на водењето на дневник (член 45 став (1) точка 2) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба;

5) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физичките лица доколку утврди дека не доставиле податоци за емисиите (член 45 став (2)) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба;

6) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физичките лица доколку утврди дека не изградат систем за следење на изворот на емисии и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух во реонот на објектот (член 47 став (1)) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба и

7) ќе ја ограничи или забрани работата на инсталацијата доколку не се исполнети стандардите за висината на постројките за испуст, согласно со барањата за најдобри достапни техники (член 61 став (2)) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба.

(2) Во случај кога ќе се утврди постоење на посредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот за животна средина ќе издаде усна наредба за итно и неодољно отстранување на утврдените недостатоци кои записнички ги констатира во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член, инспекторот за животна средина донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(4) Доколку и по втор пат во текот на годината е направен прекршок од ставот (1) точка 2 на овој член тогаш инспекторот за животна средина ќе изрече забрана за вршење на дејност во траење од најмногу 60 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба.

(5) За вршењето на работите од ставот (1) точка 1 на овој член инспекторот за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина.

Член 68

Делокруг на овластени инспектори за животна средина

(1) За вршење на инспекциски надзорот од својот делокруг овластениот инспектор за животна средина на општината и овластениот инспектор за животна средина на градот Скопје (во натамошниот текст: овластен инспектор за животна средина) има право да:

1) врши увид дали се исполнети условите за заштита и подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух содржани во Б интегрираната еколошка дозвола (член 55), односно дозволата за усогласување со оперативниот план (член 56);

2) врши контрола и увид дали има инсталирано и дали се одржуваат во исправна состојба мерните инструменти за следење на емисиите (член 45 став (1) точка 1);

3) утврди дали е запазена процедурата за начинот и честотата на мерења на емисиите, односно пресметување на количината на емисии и начинот на водењето на дневник (член 45 став (1) точка 2);

4) утврди дали се доставуваат податоци од емисиите до надлежниот орган (член 45 став (2));

5) врши контрола и увид дали се исполнети условите со кои се спречува, намалува или контролира негативното влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух на инсталации за кои не е предвидено издавање на интегрирани еколошки дозволи (член 57) и

6) преземе и други мерки за кои е овластен со закон.

(2) На барање на овластен инспектор за животна средина, овластено лице на органот на државната управа надлежен за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

(3) Овластениот инспектор за животна средина извршувањето на работите од инспекцискиот надзор од ставот (1) точки 1, 2, 3 и 4 ги презема кај инсталации кои согласно со Законот за животната средина треба да поседуваат Б интегрирани еколошки дозволи.

Член 69

Донесување на решение од овластен инспектор за животна средина

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор овластениот инспектор за животна средина со решение :

1) ќе го ограничи или забрани работењето на инсталацијата доколку не се исполнети условите за запазување на пропишаните гранични вредности за емисија утврдени во Б интегрирана еколошка дозвола (член 55), односно условите за запазување на пропишаните гранични вредности за емисија утврдени со дозволата за усогласеност со оперативниот план (член 56) во траење од најмногу до 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба ;

2) ќе ја ограничи или забрани работата на правните или физичките лица доколку нема инсталирано мерни инструменти за следење на емисиите или истите се во неисправна состојба (член 45 став (1) точка 1) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба;

3) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физичките лица доколку не ја запазуваат процедурата за начинот и честотата на мерења на емисиите, односно пресметувањето на количината на емисии и начинот на водење на дневник (член 45 став (1) точка 2) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба;

4) ќе ја ограничи или забрани работата на правните и физичките лица доколку утврди дека не доставиле податоци за емисиите до надлежен орган (член 45 став (2)) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да ги отстрани причините за настанатата состојба и

5) ќе ја ограничи или забрани работата на инсталацијата доколку не се исполнети условите со кои се спречува, намалува или контролира негативното влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух на објекти и инсталации за кои не е предвидено издавање на интегрирани еколошки дозволи (член 57) во траење од најмногу 30 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатите состојби.

(2) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, овластениот инспектор за животна средина ќе издаде усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои записнички ги констатира во соработка со Државниот санитарен и здравствен инспекторат, како и ќе ги извести и другите надлежни инспекторати или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од денот на издавањето на усната наредба.

(4) Доколку и по втор пат во текот на годината е направен ист прекршок од ставот (1) точка 5 на овој член овластениот инспектор за животна средина ќе изрече забрана за вршење на дејност во траење од најмногу 60 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба.

(5) За вршењето на работите од ставот (1) точка 1 на овој член овластениот инспектор за животна средина има право на преземање и на други мерки утврдени со Законот за животната средина.

Член 70

Други надлежности

(1) Инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина на општината и на градот Скопје е должен да поднесе кривична пријава и

прекршочна пријава до надлежните судови за поведување на кривична односно прекршочна постапка, доколку при вршењето надзор утврди основа за истите.

(2) Ако инспекторот за животна средина и овластениот инспектор за животна средина на општината и на градот Скопје не ги преземат дејствијата од ставот (1) на овој член, ќе се смета дека сториле потешка повреда на работното место.

Член 71

Постапка по жалба

(1) Жалба против решението на инспекторот за животна средина може да се изјави во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(2) Жалба против решението на овластениот инспектор за животна средина може да се изјави во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) Жалбата од ставовите (1) и (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 72

Обврски на правни и физички лица

Правните и физичките лица се должни да им овозможат на инспекторите вршење на надзор и контрола во документацијата, да им ги даваат бараните информации, објаснувања и известувања кои се од интерес за правилно вршење на надзорот.

Член 73

Надзор на законитоста на работата на органите на општината

(1) Надзор над законитоста на работата на органите на општината, односно градот Скопје се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

(2) Надзорот од ставот (1) на овој член го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) При вршењето на надзорот на работата на органите на општината и на градот Скопје органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина ги врши следниве работи:

1) ја следи работата на органите на општината и на градот Скопје и презема мерки, активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината и градот Скопје што се однесува на изготвувањето, донесувањето и спроведувањето на програмите, плановите и други акти;

2) оценува дали органите на општината и на градот Скопје изготвувањето, донесувањето и спроведувањето на програмите акционите планови и други акти, како и доставување на извештаи на нивно спроведување го извршуваат согласно со постапките утврдени со овој закон;

3) укажува на органите на општината и на градот Скопје на пречекорувања на нивните надлежности утврдени со овој закон и предлагаат соодветни мерки за надминување на таа состојба;

4) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината и на градот Скопје со кои би можеле да го оневозможат остварувањето на правото на јавноста за пристап до информации и учество во донесувањето на одлуките и други права и обврски утврдени со овој или друг закон;

5) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината и градот Скопје за работи кои треба да ги вршат согласно со овој закон, на барање на органите на општината и на градот Скопје;

6) го следи навременото донесување на планските документи и други акти од страна на општините и градот Скопје;

7) поднесува иницијативи и предлози до органите на општината и на градот Скопје доколку констатираат неспроведување на овој закон како резултат на судир на надлежностите меѓу нив;

8) ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот ги донесува во решавање на поединечни права, обврски и интереси на правните и физичките лица согласно со овој закон;

9) дава мислења и стручна помош на барање на органите на општината и на градот Скопје по предлог планските документи и други акти што произлегуваат од овој закон;

10) времено ги известува органите на општината и на градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и преземените мерки при вршење на надзорот и

11) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општината и на градот Скопје во остварување на надлежностите утврдени со овој закон од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните.

Член 74

Одземање на вршење на надлежности

(1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината и органите на градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите за кои тие се надлежни согласно со овој закон, им се одзема вршењето на работите од нивна надлежност.

(2) Вршењето на одземените работи ги презема органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина најмногу до една година од денот на нивното преземање, во име и за сметка на општината и градот Скопје.

(3) За преземање на работите од ставот (1) на овој член се известува органот на државната управа надлежен за работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за работите од областа на финансиите.

XII КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 75

(1) Со парична казна во износ од 200.000 - 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице, ако:

1) испушти во воздухот загадувачки супстанции над пропишаните гранични вредности за емисија (член 15 став (1));

2) произведува, увезува и пушта во промет превозни средства кои не ги исполнуваат пропишаните гранични вредности за емисија од подвижни извори (член 15 став (2));

3) произведува, увезува и пушта во промет одделни производи кои не ги задоволуваат пропишаните гранични вредности за содржина на штетни супстанции и други барања за квалитетот на горивата (член 16);

4) не ги исполнува обврските за примена на мерките утврдени во програмите (член 28);

5) постапи спротивно на утврдената забрана или ограничувања во алармантни состојби заради спречување или контрола на појавите (член 30 став (3));

6) постапува спротивно на наредбата за ограничување или забрана за вршење на одредени дејности (член 59);

7) не го известува надлежниот инспекторат за хавариите во производството и други инциденти, како и не преземе соодветни мерки во такви случаи (член 60 став (1) точка 3) и

8) испушта загадувачки супстанции надвор од постројките за испуст во амбиентниот воздух (член 61 став (1)).

(2) Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни и одговорното лице во правното лице за дејствата од ставот (1) на овој член.

(3) За дејствата од ставот (1) точки 1, 2 и 3 на овој член, на правното лице покрај парична казна ќе му се изрече и мерка за безбедност забрана за вршење на определена дејност во траење од шест месеца до три години.

(4) За дејствата од ставот (1) точки 1, 2, 3, 7 и 8 на овој член на одговорно лице во правното лице покрај парична казна ќе му се изрече и мерка за безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност во траење од три месеца до една година.

(5) Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок и физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 76

(1) Со парична казна во износ од 100.000 до 200.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице, ако:

1) врши определени стручни работи за мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух, спротивно на пропишаните услови (член 42 став (2));

2) не инсталира и не ги одржува во исправна состојба мерните инструменти за следење на емисиите на местото на изворот (член 45 став (1) точка 1);

3) не обезбеди редовно следење, мерење и обработка на податоците од емисиите и не води дневник за изворот на емисиите на пропишан начин (член 45 став (1) точка 2);

4) не доставува во определениот рок до надлежен орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина потребни податоци за емисиите и за изворите на емисиите (член 45 став (2));

5) не изгради систем за следење на изворот на емисиите и за контрола на квалитетот на амбиентниот воздух во реонот на објектот (член 47 став (1));

6) не овозможи пристап до информациите и податоците за квалитетот на амбиентниот воздух (член 51 став (2));

7) не ги доставува пропишаните и други потребни податоци до изготвувачот и/или одржувачот на Катастарот (член 52 став (5));

8) не ги остварува условите со кои се спречува, намалува или контролира негативното влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух (член 57);

9) не го известува надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на животната средина, односно општината и градот Скопје за изворот на загадување, за промена на суровините и технолошките процеси, како и за претстојните ремонтни работи на уредите и опремата (член 60 став (1) точка 1);

10) не го известува надлежниот орган за вршење на стручни работи во областа на животната средина, односно општината и градот Скопје за промена на предметот на дејноста, промена на операторот на инсталацијата и лицата одговорни за зачувување на животната средина (член 60 став (1) точка 2) и

11) не овозможи слободен пристап до изворите на загадување на амбиентниот воздух и до документите и податоците поврзани со емисиите (член 60 став (1) точка 4).

(2) За прекршок од ставот (1) на овој член ќе се казни и одговорното лице во правното лице со парична казна во износ од 10.000 до 30.000 денари.

(3) Со парична казна од 5.000 до 15.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 77

Со парична казна од 30.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок службеното и одговорното лице во општината и градот Скопје ако не постапи согласно со одредбите од членот 30 ставови (1), (4) и (5), членот 34 и членот 50 став (3) на овој закон.

ХП ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 78

Планот од членот 25 и Програмите од членот 26 на овој закон ќе се донесат во рок од шест години од денот на отпочнување на примената на овој закон.

Член 79

(1) Посебните прописи за извршување на овој закон ќе се донесат во рок од три години од денот на отпочнување на примената на овој закон.

(2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 80

Со денот на отпочнување на примената на овој закон престанува да важи Законот за заштита на воздухот од загадување ("Службен весник на СРМ" број 20/74, 6/81 и 10/90 и "Службен весник на Република Македонија" број 50/92 и 62/93), освен одредбите на членот 4 ставови 1, 2, 3, 4, 5 и 6 од Законот, кои ќе се применуваат со денот на влегувањето во сила на посебните прописи за извршување на овој закон.

Член 81

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори ("Службен весник на Република Македонија" број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).

L I G J I

ПЕР ЦИЛЕСИНЕ Е АЖРИТ ТЕР АМБИЕНТИТ

I. DISPOZITA ТЕР ПЕРГЈИТШХМЕ

Neni 1

Lënda e rregullimit

Me këtë ligj rregullohen masat për evitimin, parandalimin ose zvogëlimin e efekteve të dëmshme nga ndotja e ajrit të ambientit ndaj shëndetit të njeriut, si dhe mjedisit jetësor si tërësi, përmes caktimit të vlerave kufizuese për cilësinë e ajrit të ambientit dhe shkallët e alarmimit, vlerat kufitare për emision, formimi i sistemit unik për përcjelljen dhe kontrollin e cilësisë së ajrit të ambientit dhe përcjelljen e burimeve të emisioneve, sistemin gjithëpërfshirës për menaxhim me cilësinë e ajrit të ambientit dhe burimin e emisioneve, sistemin informativ si dhe masave të tjera për mbrojtje nga aktivitetet e caktuara të personave fizikë dhe juridikë të cilët kanë ndikim direkt ose indirekt ndaj cilësisë së ajrit.

Neni 2

Zbatimi i ligjit

Dispozitat e këtij ligji kanë të bëjnë me ajrin e ambientit përveç ndotjes së ajrit të ambientit të shkaktuar nga substancat radioaktive, zhurmës dhe fatkeqësive elementare dhe ndotjes së ajrit në vendin e punës.

Neni 3

Qëllimet e ligjit

Qëllimet e këtij ligji janë:

- evitimi, parandalimi dhe zvogëlimi i efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njeriut dhe ambientit jetësor si tërësi, duke i përfshirë edhe lloj-llojshmërinë biologjike, pasurinë natyrore dhe trashëgiminë historike e kulturore;
- sigurimi i informatave përkatëse për kualitetin e ajrit të ambientit;

- parandalimi dhe zvogëlimi i ndotjeve që shkaktojnë ndryshimin e klimës, dhe
- mirëmbajtja e kualitetit të ajrit të ambientit aty ku është i mirë dhe përmirësimi në raste të tjera.

Neni 4

Përkufizime

Shprehje të caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë këtë domethënie:

- 1) "ajri i ambientit" - është ajri i jashtëm në troposferë në të cilin nuk është përfshirë ajri në vendin e punës;
- 2) "kualiteti i ajrit të ambientit" - është gjendja e ajrit të ambientit e paraqitur përmes shkallës së ndotjes;
- 3) "ndotja e ajrit" - është ndryshimi i kualitetit të ajrit të ambientit si rezultat i veprimeve të njerëzve me futjen e drejtpërdrejtë dhe në mënyrë të tërthortë të substancave ndotëse të cilat mund të jenë të dëmshme ndaj shëndetit të njeriut dhe ambientit jetësor, ose të shkaktojnë dëm në pronën materiale, e prishin ose ndikojnë ndaj bukurive natyrore dhe mënyrave të tjera legjitime të shfrytëzimit të ambientit jetësor;
- 4) "substancë ndotëse e ajrit" - është çdo substancë të cilën njeriu drejtpërdrejtë ose në mënyrë të tërthortë e fut në ajrin e ambientit, dhe për të cilën ekziston mundësia se do të ketë efekte të dëmshme ndaj shëndetit të njeriut, gjegjësisht ndaj mjedisit jetësor si tërësi;
- 5) "niveli" - është koncentrimi i ndonjë substance ndotëse në ajrin e ambientit ose shtresimit të saj mbi sipërfaqen për një periudhë të caktuar kohore;
- 6) "vlera kufitare" - është niveli i caktuar në bazë të njohurive shkencore, me qëllim të evitimit, parandalimit ose zvogëlimit të efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njerëzve gjegjësisht mjedisit jetësor si tërësi, dhe e cila duhet të arrihet në periudhë të dhënë dhe nëse njëherë arrihet më të mos tejkalohet;
- 7) "vlerësimi" - është çdo metodë e cila shfrytëzohet për matje, llogaritje, parashikim ose për vlerësim të nivelit të ndonjë substance të dëmshme në ajrin e ambientit;
- 8) "teknikat për modelim" - shënon qasje të lloj-llojshme matematikore për prezantimin e proceseve fizike dhe kimike në ajrin e ambientit si dhe procedurat për ndryshim të këtyre formulimeve, së bashku me të dhënat e kërkuara hyrëse për t'u zbatuar modelimi i kualitetit të ajrit të ambientit;
- 9) "shkalla e lartë e vlerësimit" - është niveli ku mund të shfrytëzohet kombinimi i masave dhe teknikave për modelim që të vlerësohet kualiteti i ajrit të ambientit;
- 10) "shkalla e ulët e vlerësimit" - është niveli ku mund të shfrytëzohen vetëm teknikat për modelim ose për vlerësim objektiv të kualitetit të ajrit të ambientit;
- 11) "Vlera qëllimore e ajrit të ambientit" - është niveli i përcaktuar me qëllim të evitimit të efekteve të dëmshme afatgjate ndaj shëndetit të njeriut gjegjësisht ambientit jetësor si tërësi, e që duhet të arrihet atëherë kur është e mundur gjatë afatit të caktuar kohorë;
- 12) "pragu i alarmimit" - është niveli i ndotjes prej kur fillon të ekzistojë rreziku ndaj shëndetit të njeriut, si rezultat i ekspozimit të shkurtë, gjegjësisht niveli prej kur fillojnë të ndërmerren masa të drejtpërdrejta të definuara me këtë ligj;
- 13) "margjina të tolerancës për vlerë kufitare" - është përqindja e vlerës kufitare me të cilën kjo vlerë mund të tejkalohet në kushte të definuara në pajtim me këtë ligj;
- 14) "emisioni" - është lëshimi i substancave të ndotura në ajër;
- 15) "vlera kufitare e emisionit" - është sasi e lejuar e substancës ndotëse e përfshirë në gazrat e ndotura të emituara në periudhë të caktuar, që nuk duhet të tejkalohet;
- 16) "gazrat e ndotura" - janë gazra të lëshuara në ajrin e ambientit që përmbajnë sasi të gazrave të forta, të lëngshme ose emisione gazrash. Të dhënat volumetrike shprehen në metër kub në orë në temperaturë standarde prej 273 shkallësh kelvini dhe presion prej 101,3 kilopaskalësh.

17) "burimi i emisionit" - është vendi ose sipërfaqja prej së cilës lëshohen substanca ndotëse në ajër;

18) "transmisioni" - janë efekte të kombinuara nga transporti dhe reaksioni atmosferik ndaj substancave ndotëse;

19) "kadastr i ndotësve në ajër" është evidenca kualitative dhe kuantitative e substancave ndotëse dhe burimeve të ndotjes që lëshojnë substanca ndotëse në ajër ku është përfshirë edhe harta e ndotësve;

20) "zona" - është pjesë e territorit të Republikës së Maqedonisë me kufij të definuar për qëllimet e vlerësimit dhe administrimit me kualitetin e ajrit të ambientit;

21) "aglomeracioni" - është zona në të cilën dendësia e popullsisë është mbi 250. 000 banorë, ose aty ku dendësia e popullatës është më pak se 250. 000 banorë, por ku dendësia e popullatës në km² e arsyeton nevojën e vlerësimit të kualitetit të ajrit të ambientit dhe menaxhimin me të;

22) "monitorimi i kualitetit të ajrit të ambientit" - është matje e sistematizuar, e kontinuar, përcjellje dhe kontroll i ndryshimit të gjendjes dhe ndryshimit të kualitetit të ajrit;

23) "vendlëshimi" është vendi i lëshimit dhe/ose rrjedhja e substancave ndotëse nga ndonjë burim i caktuar i ndotjes në ajrin e ambientit;

24) "shtresa përdhese" është ajri në zonën e frymëmarrjes së njeriut;

25) "lokacioni i fiksuar" - është vendi ku duhet të maten ndotësit, matjet zbatohen në lokacionet e fiksuara, në mënyrë të kontinuar ose me marrjen e mostrave sipas zgjedhjes së rastit, ndërsa numri i matjeve duhet të jetë i mjaftueshëm për përcaktimin e niveleve të vërejtura.

26) "avaria" - është dukuri në formë emisioni të madh, zjarr ose shpërthim si rezultat i ngjarjeve të pakontrolluara gjatë punës në çfarëdo lloj sistemi, me pjesëmarrje të një apo më shumë substancave të dëmshme dhe të rrezikshme, e që sjellin rrezik serioz për shëndetin e njerëzve dhe për ambientin jetësor, menjëherë ose më vonë, në sistem ose jashtë tij si rezultat i asaj që lirohen një ose më shumë substanca të rrezikshme në ajrin e ambientit.

27) "instalimi" - është njësi teknike e palëvizshme ku kryhen një ose më shumë veprime në bazë të aktivitetit industrial që është lëndë e vlerësimit të ndikimeve mbi ambientin jetësor dhe të gjitha veprimeve të tjera të lidhura drejtpërdrejt me to ose janë të lidhura në mënyrë teknike me veprime që zbatohen në atë lokacion, dhe të cilat do kishin mundur të kenë efekt ndaj emisioneve të gazrave të ndotura dhe ndotësve.

28) "organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e ambientit jetësor" - është organ i themeluar me Ligjin për ambientin jetësor.

II. PARIMET PËR MENAXHIM ME KUALITETIN E AJRIT TË AMBIENTIT DHE BURIMET E EMISIONEVE

Neni 5

Parimi i sjelljes së kujdesshme dhe me përgjegjësi

Gjatë kohës së aktiviteteve që do të kishin mundësi të kenë ndikim mbi cilësinë e ajrit të ambientit, çdokush është i obliguar të sillet me kujdes dhe përgjegjësi që të evitohet dhe të parandalohet ndotja e ajrit të ambientit dhe efektet e dëmshme ndaj shëndetit të njeriut dhe ambientit jetësor në tërësi.

Neni 6

Parimi i perspektivës kohore

Afatet kohore në planet, programet dhe venidmet për udhëheqje me kualitetin e ajrit të ambientit duhet të përkojnë me perspektivën kohore të efekteve të pritura.

Neni 7

Zbatimi i parimeve të tjera

Krahas parimeve nga neni 5 dhe 6 të këtij ligji për mbrojtjen e kualitetit të ajrit të ambientit zbatohen edhe parimet e përcaktuara në Ligjin për ambientin jetësor.

III. BURIMET E NDOTJES

Neni 8

Burimet e ndotjes

(1) Burimet e ndotjes së ajrit të ambientit në pajtim me këtë ligj janë:

1) instalimet që shfrytëzohen në proceset teknologjike dhe objektet energjetike, (në tekstin e mëtejme: burime stacionare);

2) motorë me djegie të brendshme të instaluar në lokomotiva, anije, aeroplanë dhe automjete (në tekstin e mëtejme: burime të lëvizshme); dhe

3) lëndë djegëse.

(2) Burimet e ndotjes nga paragrafi (1), pikat 1 dhe 2 të këtij neni, projektohen, ndërtohen, pajisen, mirëmbahen dhe punojnë në atë mënyrë që të mos lëshojnë substanca ndotëse në ajrin e ambientit në sasi më të madhe nga vlerat e caktuara kufitare për emision.

(3) Burimet e ndotjes nga paragrafi (1) pika 3 e këtij neni, nuk guxojnë të prodhohen, importohen dhe lëshohen në qarkullim përderisa nuk i kënaqin vlerat e caktuara kufitare për përmbajtjen e substancave dëmtuese dhe kërkesat tjera për kualitetin e lëndëve djegëse në pajtim me rregullën nga neni 16 të këtij ligji

IV. VLERAT UNIKE KUFITARE

Neni 9

Llojet e vlerave kufitare

Për evitimin, parandalimin ose zvogëlimin e efekteve dëmtuese ndaj shëndetit të njeriut dhe ndaj ambientit jetësor si tërësi, caktohen llojet vijuese të vlerave kufitare:

1) vlerat kufitare për kualitetin e ajrit të ambientit dhe pragjet e alarmimit;

2) vlerat kufitare për emisione të gazrave të ndotura dhe avujve nga burimet stacionare;

3) vlerat kufitare për emisione të gazrave të ndotura të burimeve të lëvizshme;

4) përmbajtja e substancave të dëmshme në lëndët djegëse.

Neni 10

Vlerat kufitare për kualitetin e ajrit të ambientit dhe pragjet e alarmimit

(1) Për arritjen e qëllimeve për kualitet të ajrit të ambientit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të organit kompetent të administratës shtetërore për punët nga sfera e ambientit jetësor dhe organit të administratës kompetent shtetërore për punët në sferën e shëndetësisë përcakton:

1) vlera kufitare për nivele dhe lloje të substancave ndotëse në ajrin e ambientit (në tekstin e mëtejme: vlerat kufitare për kualitet) dhe pragjet e alarmimit;

2) afatet për arritjen e vlerave kufitare për substancat e caktuara ndotëse;

3) marginat e tolerancës për vlerë kufitare; dhe

4) vlerën qëllimore dhe qëllimet afatgjate për substanca të caktuara ndotëse.

(2) Varësisht nga niveli dhe karakteri i ndotjes së ajrit të ambientit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë në kuptim të paragrafit (1) pikat 1, 2 dhe 3 të këtij neni, mund të përcaktoj vlera më rigorozë kufitare për kualitetin në sfera të caktuara me propozim të këshillit të komunës ose të Këshillit të qytetit të Shkupit.

Neni 11

Faktorët të cilët rekomandohen

Qeveria e Republikës së Maqedonisë gjatë përcaktimit të llojeve të substancave ndotëse mban llogari për faktorët vijues:

1) mundësia, serioziteti dhe shpeshtësia e efekteve ndaj shëndetit të njeriut dhe/ose mjedisit jetësor si tërësi me atë që duhet të mbahet llogari e posaçme për efektet e papërmirësueshme;

2) prezenca dhe koncentrimi i lartë i ndotjes në atmosferë;

3) transformime në mjedisin jetësor ose ndryshime metabolike që mund të sjellin deri në krijimin e kemikaleve me toksicitet më të madh;

4) qëndrueshmëri në mjedisin jetësor, nëse ndotësi nuk është biozbërthyes dhe mund të akumulohet në organizëm të njeriut, në mjedisin jetësor dhe në zinxhirin e ushqimit, dhe

5) ndikimi i ndotësit:

- mbi madhësinë e popullatës së ekspozuar, bioresurset ose ekosistemet,
- ekzistimi i caqeve posaçërisht të ndieshme në zonën gjegjëse,
- si dhe sipas nevojës zbatimi i metodave për vlerësimin e rrezikut.

Neni 12

Margjinat e tolerancës për vlerë kufitare

(1) Gjatë përcaktimit të vlerës kufitare për çdo substancë ndotëse dhe periudhës së nevojshme për zbatimin e masave për përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit, duke mbajtur llogari për nivelin real të substancës së dhënë ndotëse, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të organit të administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e mjedisit jetësor dhe organit të administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e shëndetësisë mund të përcaktojë devijim nga vlerat e përcaktuara kufitare për kualitet.

(2) Devijimet e lejuara nga paragrafi (1) të këtij neni zvoglohen gradualisht që të arrihet niveli i vlerave kufitare për kualitet më së voni në fund të periudhës së caktuar, specifike për çdo substancë ndotëse, në pajtim me afatet e miratuara për arritjen e vlerave kufitare për kualitet.

Neni 13

Vlerat kufitare për emision të gazrave të ndotura dhe avujve nga burimet stacionare

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e shëndetësisë i përcakton vlerat kufitare për nivelet e lejuara të emisioneve dhe llojet e substancave ndotëse në gazrat e ndotura dhe avujt, që i emitojnë burimet stacionare në ajër (në tekstin e mëtejshëm: vlerat kufitare për emision), me qëllim që të sigurohet kualiteti i ajrit të ambientit në mënyrë përkatëse me vlerat e caktuara kufitare për kualitet të përcaktuar me dispozitat e nenit 10 të këtij ligji.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, varësisht nga karakteri i ndotjes së ajrit të ambientit dhe burimet e emisioneve në zonën e caktuar dhe aglomeracioni, me propozim të Këshillit të komunës dhe të Këshillit të qytetit të Shkupit, në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, mund të përcaktohen edhe vlera më rigorozë kufitare për emision.

Neni 14

Vlerat kufitare për emision nga burimet e lëvizshme

Vlerat kufitare për emisionin dhe llojet e substancave ndotëse në gazrat e ndotura nga burimet e lëvizshme të ndotjes (në tekstin e mëtejshëm: emisione nga burimet e lëvizshme) i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 15

Obligimet e përgjithshme

(1) Vlerat e caktuara kufitare për emision nga neni 13 i këtij ligji janë të obligueshme për të gjitha objektet dhe instalimet që janë në fazë të projektimit, ndërtimit, rekonstruimit dhe eksploatimit pa dallim a janë nga veprimtaria prodhuese ose joprodhuese.

(2) Vlerat e caktuara kufitare për emision nga neni 14 i këtij ligji janë të obligueshme për të gjitha burimet e lëvizshme të ndotjes në pajtim me këtë ligj.

Neni 16

Përmbajtja e substancave të dëmshme në lëndët djegëse

Vlerat kufitare të përmbajtjes dhe llojeve të substancave të dëmshme si dhe kërkesat tjera për kualitetin e lëndëve djegëse i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e ekonomisë në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

V. MENAXHIMI ME KUALITETIN E AJRIT TË AMBIENTIT

Neni 17

Mënyrat e menaxhimit

Menaxhimi me kualitetin e ajrit të ambientit kryhet përmes:

- 1) vlerësimit të kualitetit të ajrit të ambientit; dhe
- 2) miratimit dhe zbatimit të dokumenteve të planifikuara.

1. VLERËSIMI I KUALITETIT TË AJRIT TË AMBIENTIT

Neni 18

Lënda e vlerësimit

Vlerësimi i kualitetit të ajrit të ambientit në territorin e Republikës së Maqedonisë bëhet në bazë të matjeve të rregullta përmes rrjetit shtetëror, si dhe matjet përmes rrjeteve lokale dhe matjet e emisioneve nga burimet stacionare dhe të lëvizshme të ndotjes që kryhen gjatë një viti, me mundësi për shfrytëzimin e teknikave për modelim.

Neni 19

Organet kompetente

(1) Vlerësimin e kualitetit të ajrit të ambientit e kryen organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Vlerësimin e rrezikut shëndetësor lidhur me kualitetin e ajrit të ambientit e kryen organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 20

Metodologjia e vlerësimit

Kriteret, metodat dhe procedurat për vlerësimin e kualitetit të ajrit të ambientit i cakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 21

Vlerësimi preliminar

(1) Me qëllim që të përgatiten dhe vendosen rrjete për monitorim dhe matje të kualitetit të ajrit të ambientit, duhet të kryhet vlerësimi preliminar i kualitetit të ajrit të ambientit.

(2) Vlerësimi preliminar bazohet në masat ekzistuese dhe/ose masat reprezentative të koncentrimëve të substancave ndotëse së paku për pesë vitet e fundit.

(3) Aty ku nuk janë të arritshme masat ekzistuese ose nuk ka matje duhet të shfrytëzohen masat reprezentative plotësuese me të dhënat nga kadastrin e ndotësve të ajrit si dhe modelimi i kualitetit të ajrit të ambientit.

Neni 22

Listat e zonave dhe aglomeracioneve

(1) Në bazë të vlerësimit të kualitetit të ajrit të ambientit për territorin e Republikës së Maqedonisë caktohen listat e zonave dhe aglomeracioneve në këtë mënyrë:

1) listat e zonave dhe aglomeracioneve ku niveli i njërës ose më shumë substancave ndotëse i tejkalojnë vlerat kufitare për kualitet plus margjinën e tolerancës;

2) listat e zonave dhe aglomeracioneve ku niveli i njërës apo më shumë substancave ndotëse është më e ulët mes vlerave kufitare për kualitet dhe vlerave kufitare për kualitet plus margjinën e tolerancës

3) listat e zonave dhe aglomeracioneve ku niveli i njërës apo më shumë substancave ndotëse është më e ulët nga vlerat kufitare për kualitet.

(2) Listat e zonave dhe aglomeracioneve nga paragrafi (1) të këtij neni i përcakton dhe shpall organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Listat nga paragrafi (1) pika 1 dhe 2 të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor, varësisht nga rezultatet e vlerësimit të kualitetit të ajrit të ambientit i revidon një herë në vit, ndërsa listat nga paragrafi (1) pika 3 të këtij neni i revidon së paku në çdo pesë vjet.

2. PLANIFIKIMI I MBROJTJES SË KUALITETIT TË AJRIT TË AMBIENTIT

Neni 23

Dokumentet themelore të planifikuara

Për shkak të realizimit të qëllimeve të parashtruara për kualitet të ajrit të ambientit në pajtim me këtë ligj si dhe për shkak të planifikimit të tyre dhe realizimit, përgatiten:

1) Planin nacional për mbrojtje të ajrit të ambientit (në tekstin e mëtejsh: Planin) dhe

2) Programin për zvogëlimin e ndotjes dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit (në tekstin e mëtejsh: Programi).

Neni 24

Vlerësimi strategjik

Vlerësimi strategjik i dokumenteve nga neni 23 i këtij ligji kryhet vetëm në raste dhe nën kushte të caktuara me Ligjin për ambientin jetësor.

Neni 25

Planin nacional për mbrojtjen e ajrit të ambientit në Republikën e Maqedonisë

(1) Me planin nacional nga neni 23 paragrafi (1) pika 1 e këtij ligji caktohet mbrojtja e ajrit të ambientit me të cilën posaçërisht do të sigurohet:

1) mirëmbajtja e kualitetit të ajrit të ambientit në zonat ku nuk tejkalohen vlerat kufitare për kualitet;

2) përmirësimi i kualitetit të ajrit të ambientit në zonat ku tejkalohen vlerat kufitare për kualitet;

3) ndërmarrja e masave për zvogëlimin e emisioneve nga burimet e caktuara stacionare të ndotjes;

4) miratimi i masave të domosdoshme për minimizimin dhe evitimin e tërësishëm të efekteve negative ndaj kualitetit të ajrit të ambientit;

5) miratimi i masave të domosdoshme për minimizimin dhe evitimin e tërësishëm të efekteve negative ndaj kualitetit të ajrit të ambientit në kontesteve tejkufitar;

6) realizimi i obligimeve të ndërmarrja me marrveshjen ndërkombëtare që i ka ratifikuar ose që u është kyçur Republika e Maqedonisë;

7) përcaktimi i zonave dhe aglomeracioneve me prioritet varësisht nga shkalla e tejkalimit të vlerave kufitare për kualitet dhe varësisht nga rreziku ndaj shëndetit të njeriut, si dhe aktivitetet që duhet t'i ndërmarrin komunat dhe Qyteti i Shkupit.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë dhe ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e ekonomisë e rregullon përmëbajtjen detale dhe mënyrën e përgatitjes së Planit.

(3) Për realizimin e Planit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë miraton program vjetor të masave për realizimin e qëllimeve për kualitet të ajrit të ambientit me plan financiar për realizim.

(4) Planin miratohet për një periudhë prej së paku tetë vitesh.

(5) Planin e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë dhe organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e ekonomisë.

(6) Me propozim të organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjekësisë dhe organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e ekonomisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund të bëjë ndryshime ose plotësime në Plan.

(7) Organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor është organ përgjegjës për zbatimin e Planit nga paragrafi 1 i këtij neni.

(8) Organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor është e obliguar që së paku një herë në çdo dy vjet ta njoftojë Qeverinë e Republikës së Maqedonisë për realizimin e Planit.

(9) Përcaktimet e planit duhet të kihet parasysh gjatë përgatitjes së dokumenteve afatgjate me të cilat përcaktohet politika dhe qëllimet e shfrytëzimit dhe rregullimit të hapësirës si dhe zhvillimit të degëve të caktuara ekonomike.

Neni 26

Programi për zvogëlimin e ndotjes dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit

(1) Në zonat dhe aglomeracionet nga neni 22 paragrafi (1) pika 1 dhe 2 të këtij Ligji miratohet Programi nga neni 23 paragrafi (1) pika 2 e këtij ligji.

(2) Programin me propozim të prefektit e miraton këshilli i komunës dhe Këshilli i Qytetit të Shkupit sfera e së cilës i takon zonave dhe aglomeracioneve nga neni 22 paragrafi (1) pika 1 dhe 2 e këtij ligji.

(3) Qëllimi themelor i Programit nga paragrafi (1) i këtij neni është ndërmarrja e të gjitha masave për zvogëlimin e niveleve të ndotjeve dhe arrijtje e vlerave përkatëse kufitare për kualitet në periudhën e caktuar kohore në pajtim me rregullën e miratuar në bazë të këtij ligji

(4) Në raste të tejkalimit të vlerave kufitare për kualitet për më shumë se një substancë ndotëse, Këshilli i komunës dhe Këshilli i Qytetit të Shkupit mund të miratojë program të integruar që i përfshin të gjitha substancat relevante ndotëse.

(5) Nëse zonat dhe/ose aglomeracionet e mbulojnë territorin e më shumë komunave, mund të miratohet program i përbashkët.

(6) Nëse zona e ndotur dhe/ose aglomeracioni e mbulon territorin e dy ose më shumë shteteve, programet në bashkëpunim dhe koordinim me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor përpunohen në marrëveshje me shtetet e involvuara në mënyrë dhe procedurë të caktuar me Ligjin për mjedisin jetësor.

(7) Të dhënat nga programet dhe masat tjera të caktuara në këtë kapitull janë pjesë përbërëse e Planit.

Neni 27

Përmëbajtja e programit

(1) Programi nga neni 23 paragrafi (1) pika 2 e këtij ligji i përmëban elementet vijuese:

- 1) lokacionin e ndotjes përtej mase;
- 2) informatat e përgjithshme;
- 3) organet përgjegjëse;

4) natyrën dhe vlerësimin e ndotjes;
 5) gjenezën e ndotjes;
 6) analizën e gjendjes;
 7) detaje për masat ose projektet për përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit që ka ekzistuar para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji;

8) detaje për masat e marra ose projekte nga aspekti i zvogëlimit të ndotjes, numërimit dhe përshkrimit të të gjitha masave të parapara në projekt; dhe

9) detaje për masat ose për projektet që planifikohen.

(2) Programi i përfshin qëllimet dhe afatet për realizim, mjetet e nevojshme financiare dhe organet përgjegjëse për kontroll dhe vlerësim të aktiviteteve të realizuara

Neni 28

Obligimet e subjekteve të tjera

Personat fizikë dhe juridikë pronarë, gjegjësisht shfrytëzues të instalimeve që janë burime të ndotjes së ajrit të ambientit janë të obliguar t'i zbatojnë dhe financojnë masat për zvogëlimin emisioneve të përcaktuara në program.

Neni 29

Zonat prioritare dhe aglomeracionet

Për zonat dhe aglomeracionet të cilat në pajtim me planin nga neni 25 paragrafi (1) pika 7 e këtij ligji janë caktuar si prioritare, programi me propozim të organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në bashkëpunim me komunat e afërta dhe Qytetin e Shkupit e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Neni 30

Plani aksionar dhe obligimi për lajmërim gjatë gjendjeve alarmante

(1) Në zonat dhe aglomeracionet ku monitorimi ose të dhënat tjera tregojnë se ekziston rriziku real nga tejkalimi i vlerave kufitare të caktuara për kualitet ose shpesh ka paraqitje të tejkalimit të pragut të alarmimit për substanca të caktuara ndotëse si rezultat i kushteve të caktuara meteorologjike dhe faktorë të tjerë, komuna dhe qyteti i Shkupit miraton edhe plan aksionar si dhe akte të tjera.

(2) Me planin aksionar dhe akte të tjera, varësisht nga dukuritë e krijuara që mund të ndikojnë në shëndetin e njeriut dhe jetën e njerëzve, komuna dhe qyteti i Shkupit ndërmerr masa afatshkurtra për zvogëlimin dhe evitimin e rrezikut dhe kufizimin e kohëzgjatjes së dukurive të tilla e veçanërisht hulumtimi dhe identifikimi i shkaqeve për dukuritë e krijuara dhe ndërmarrje të masave përkatëse preventive.

(3) Me masa nga paragrafi (2) i këtij neni, varësisht nga dukuritë e caktuara, mund të kufizohen ose të ndalohen aktivitete të caktuara që ndikojnë në paraqitjen e dukurive të tilla, duke përfshirë edhe masa për kufizimin ose ndalimin e komunikacionit.

(4) Për masat e ndërmarrja, si dhe për çdo tejkalim të pragut të alarmimit, prefekti i komunës dhe qytetit të Shkupit në bashkëpunim me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë dhe qendra kompetente për lajmërimin e rrëmujës, doemos dhe në mënyrë të kontinuar e njofton opinionin gjegjësisht për gjendjen e krijuar, si dhe për masat që duhet të ndërmerren në mënyrë të përcaktuar me akt të posaçëm të komunës dhe të qytetit të Shkupit.

(5) Gjatë zbatimit të veprimeve nga paragrafi (4) i këtij neni, prefekti i komunës dhe i qytetit të Shkupit është i obliguar t'i merr parasysh edhe informatat që duhet t'ia paraqesë opinionit, të përcaktuara me rregull të veçantë e të miratuar në bazë të këtij ligji.

Neni 31

Mbrojtja e integruar

Gjatë përgatitjes dhe realizimit të planit aksionar nga neni 30 i këtij ligji merren parasysh edhe rregullat për qasje të integruar ndaj mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe rregullat nga sfera e sigurimit shëndetësor si dhe rregulla të tjera relevante.

Neni 32

Bashkëpunimi

Komuna dhe Qyteti i Shkupit gjatë përgatitjes së programit, si dhe të planit aksionar, sipas nevojës bashkëpunojnë me organin e administratës shtetërore, organizatat shkencore profesionale duke përfshirë dhe personat pronarë juridikë dhe fizikë, gjegjësisht shfrytëzues të instalimeve që janë burim i ndotjes së ajrit të ambientit.

Neni 33

Lajmërimi dhe pjesëmarrja e opinionit publikut

Prefekti i komunës dhe i Qytetit të Shkupit është i obliguar t'i ndërmerr të gjitha masat që t'i informojë subjektet e interesuara dhe të sigurojë qasje në informatat si dhe pjesëmarrje në lidhje me përgatitjen dhe miratimin e programeve, duke i përfshirë edhe programet e integruara nga neni 26 paragrafi (3) i këtij ligji, në mënyrë dhe procedurë të përcaktuara me ligj.

Neni 34

Dorëzimi i raporteve

Prefekti i komunës dhe i Qytetit të Shkupit është i obliguar të dorëzojë te organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor raport vjetor për zbatimin e programeve nga neni 26 i këtij ligji si dhe raport për zbatimin e planit aksionar nga neni 30 i këtij ligji.

Neni 35

Zonat me nivele më të ulëta nga vlerat e përcaktuara kufitare

Në zonat dhe aglomeracionet nga neni 22 paragrafi (1) pika 3 e këtij ligji veprohet në mënyrë preventive, me qëllim që të mbahen nivelet e substancave ndotëse nën vlerat e përcaktuara kufitare për kualitet dhe bëhet përpjekje që të ruhet kualiteti më i mirë i ajrit të ambientit në pajtim me parimet e zhvillimit të mbajtur.

VI. MONITORIMI I KUALITETIT TË AJRIT TË AMBIENTIT DHE BURIMET E EMISIONEVE

Neni 36

Qëllimet e monitorimit

(1) Monitorimi i gjendjeve dhe ndryshimet e kualitetit të ajrit të ambientit (në tekstin e mëtejme: monitorimi) kryhet në mënyrë dhe nën kushte të caktuara me këtë ligj.

(2) Qëllimi i monitorimit i kualitetit të ajrit të ambientit në Republikën e Maqedonisë është arritja e unitetit në krijimin dhe funksionimin e sistemeve për monitorim dhe kontroll dhe mirëmbajtjen e bazës gjithëpërfshirëse të të dhënave të nevojshme për menaxhim dhe kontroll të gjendjeve me kualitetin e ajrit të ambientit përmes:

1) përcjelljes sistematike, mbikëqyrjes, kontrollit dhe vlerësimit të ndikimit të ndotjes ndaj kualitetit të ajrit të ambientit;

2) identifikimit dhe sistemimit të burimeve të ndotjes;

3) vlerësimit të ndikimit të ajrit të ndotur të ambientit ndaj shëndetit të njerëzve dhe mjedisit jetësor;

4) përcaktimit dhe propozimit të masave për përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit;

5) shfrytëzimit të teknikave të tjera për vlerësim të kualitetit të ajrit të ambientit, posaçërisht modelimit dhe identifikimit të problemeve të ardhshme.

Neni 37

Rrjeti shtetëror

(1) Për monitorim të kualitetit të ajrit të ambientit në territorin e Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë krijon rrjet shtetëror për monitorim të kualitetit të ajrit të ambientit (në tekstin e mëtejme: rrjeti shtetëror).

(2) Me rrjetin shtetëror sigurohet monitorim i përhershëm i kualitetit të ajrit të ambientit që është pjesë përbërëse e monitorimit të përgjithshëm për mjedisin jetësor.

(3) Organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor bën përcjelljen e ajrit të ambientit përmes rrjetit shtetëror dhe udhëheq me rrjetin shtetëror.

Neni 38

Programet për monitorim për kualitetin e ajrit të ambientit

(1) Për punën e rrjetit shtetëror, organ kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor, miraton program vjetor për monitorim të kualitetit të ajrit të ambientit në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Për realizimin e Programit nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor dorëzon raport vjetor te organi i administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e mjedisit jetësor.

Neni 39

Rrjetet lokale

Për matjen dhe përcjelljen e ndotjes së ajrit të ambientit në lagjet dhe rajonet industriale komunat dhe qyteti i Shkupit kanë mundësi me marrje paraprake të mendimit nga organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor nën kushte dhe mënyra të rregulluara me këtë ligj të vendosin rrjete lokale.

Neni 40

Stacionet matëse dhe vendet matëse

Përcjellja e kualitetit të ajrit të ambientit kryhet përmes stacioneve matëse dhe vendeve matëse për:

1) matjet e ndotjes në prapavijë (gjendja e kualitetit të ajrit të ambientit në rajonet e pabanuara);

2) matjet e bartjes tejkuftare të substancave ndotëse;

3) matjet në lidhje me obligimet ndërkombëtare të shtetit, dhe

4) matjet e ndotjes së ajrit të ambientit në rajonet e parqeve nacionale, parqet e natyrës, rajonet e mbrojtura, sistemet e ndijshme ekologjike, si dhe trashëgimisë kulturore e natyrore dhe matja e ndotjes së ajrit të ambientit në lagje dhe rajone industriale.

Neni 41

Metodologjia e monitorimit

(1) Mënyrën, kushtet dhe procedurën e vendosjes dhe punës së të gjitha rrjeteve dhe metodologjinë e monitorimit, kushtet, mënyrën dhe procedurën e dorëzimit të informatave dhe të dhënave nga monitorimi i kualitetit të ajrit të ambientit i rregullon ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e shëndetësisë.

(2) Kriteret për zgjedhjen e vendeve matëse prej të cilave përcillet ndikimi i burimeve të lëvizshme të ndotjes ndaj kualitetit të ajrit të ambientit i rregullon ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 42

Kryerja e monitoringut

(1) Punët e caktuara profesionale për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit mund t'i kryejnë edhe institucionet akredituese shkencore, organizatat profesionale dhe institucionet, si dhe persona të tjerë juridikë nën kushte dhe në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

(2) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, për kryerjen e punëve të caktuara profesionale për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit duhet t'i plotësojnë kushtet vijuese:

1) të kenë të punësuar së paku tre persona me përgatitje të lartë profesionale dhe përvojë të nevojshme të punës prej së paku tre vitesh nga sfera e monitorimit të kualitetit të ajrit, dhe

2) të kenë pajisje të nevojshme, aparate të lejuara në procedurën për verifikim të matësve të përcaktuar me ligj, instrumente dhe lokale përkatëse afariste për kryerjen e veprimtarisë.

(3) Kushtet më të përafërta për kryerjen e llojeve të caktuara të punëve profesionale, që ka të bëjë me paisjen, instrumentet dhe lokalet përkatëse afariste që duhet t'i plotësojnë subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni i rregullon ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë.

Neni 43

Kompetencat për monitorim në kontekst tejkuftar

Përcjellja dhe kontrolli i bartjes tejkuftare të substancave ndotëse në ajrin e atmosferës, si dhe ndikimi i ndotjes së ajrit të atmosferës ndaj proceseve klimatike në atmosferë e kryen organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor dhe organi i administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e hidro-meteorologjisë në pajtim me ligjin.

Neni 44

Dorëzimi i të dhënave dhe informacioneve

(1) Organet e administratës shtetërore, prefekti i komunës dhe i qytetit të Shkupit dhe subjektet tjera që kryejnë përcjelljen e kualitetit të ajrit të ambientit në pajtim me këtë ose ligj tjetër, janë të obliguar të dhënat dhe informatat e monitorimit, t'ia dorëzojnë pa kompensim organit kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor dorëzon raporte nga monitorimi për nevojat e organit të administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e shëndetësisë, enteve për sigurim social, dhe enteve qytetare për sigurim social, organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e hidro-meteorologjisë, qendrave kompetente për lajmërim dhe alarmim, si dhe te prefekti i komunës dhe i qytetit të Shkupit, organet dhe institucione të tjera shtetërore.

(3) Organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor, të dhënat dhe informatat e mbledhura, të përpunuara dhe të verifikuara nga monitorimi për kualitet të ajrit të ambientit dhe burimet e emisioneve, në pajtim me rregullën e miratuar në bazë të këtij ligji, i dorëzon së paku një herë në muaj e sipas nevojës edhe në afat më të shkurtër te organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor për shkak të realizimit të obligimeve të marrëveshjeve ndërkombëtare që i ka ratifikuar ose të cilave u është bashkangjitur Republika e Maqedonisë, është organ kompetent për prezentimin e të dhënave për kualitetin e ajrit të ambientit dhe emisioneve në ajrin e ambientit.

Neni 45

Monitorimi i emisioneve nga burimet stacionare

(1) Personat juridikë dhe fizikë, pronar, gjegjësisht shfrytëzues të instalimeve të caktuara që janë burim i emisioneve të substancave ndotëse në ajrin e ambientit të cilët janë përfshirë me rrjetin shtetëror dhe/ose me rrjetin lokal në pajtim me këtë ligj janë të obliguar të:

1) instalojnë dhe mirëmbajnë në gjendje të rregullt instrumentet matëse për përcjelljen e emisioneve në vendin e burimit, dhe

2) sigurojnë përcjellje të rregullt, matje dhe përpunim të të dhënave të emisioneve nga burimi i ndotjes dhe për të të mbajnë ditar.

(2) Personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar të dhënat nga paragrafi (1) pika 2 e këtij neni t'i dorëzojnë njëherë në muaj te organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor.

(3) Formën dhe përmbajtjen e formularit për dorëzimin e të dhënave nga paragrafi (1) i këtij neni dhe formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së ditarit i rregullon ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët në sferën e mjedisit jetësor.

(4) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar t'i ruajnë të dhënat për emisionet së paku 5 vjet e pastaj t'i arkivojnë në pajtim me ligjin.

Neni 46

Metodologjitë për monitorimin e emisioneve të burimeve stacionare

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e rregullon metodologjinë, mënyrat, procedurat, metodat dhe mjetet për matjen e emisioneve nga burimet stacionare.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, cakton metodologjinë për inventarizimin dhe caktimin e niveleve të emisioneve të substancave ndotëse në ajrin e ambientit në ton për çdo vit për të gjitha llojet e veprimtarive, si dhe për të dhëna të tjera të nevojshme për dorëzim në Programin për monitorim të ajrit të Europës (EMEP).

Neni 47

Monitorimi i kualitetit të ajrit të ambientit dhe burimet e emisioneve nga burimet e caktara të veçanta stacionare

(1) Personat juridikë dhe fizikë, pronar, gjegjësisht shfytëzues të instalimeve të caktuara që janë burim i emisioneve të substancave ndotëse të ajrit të ambientit, të cilët nuk përfshihen në rrejtin shtetëror dhe/ose lokal për monitorim, janë të obliguar të ndërtojnë sistem për përcjelljen e burimit të emisioneve dhe kontroll të kualitetit të ajrit të ambientit në rajonin e objektit.

(2) Personat nga paragrafi (1) të këtij neni përcjelljen dhe matjen mund ta kryejnë përmes shërbimeve vetjake ose përmes organizatave shkencore profesionale, ose persona të tjerë juridikë, nëse janë të akredituar për kryerjen e monitorimit të kualitetit të ajrit të ambientit, në pajtim me këtë ligj dhe ligj tjetër.

VII. SISTEMI INFORMATIV

Neni 48

Sistemi informativ për kualitetin e ajrit të ambientit

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e vendos dhe menaxhon me sistemin unik informativ për kualitetin e ajrit të ambientit (në tekstin e mëtejshëm: sistemi informativ) që është pjesë e sistemit të përgjithshëm informativ për mjedisin jetësor.

(2) Të dhënat e grumbulluara, të përpunuara dhe të verifikuara nga neni 44 paragrafi (3) i këtij ligji, paraqesin bazë zyrtare të të dhënave për menaxhim dhe mbrojtje të kualitetit të ajrit të ambientit.

Neni 49

Baza e të dhënave për kualitetin e ajrit të ambientit

(1) Sistemi informativ për kualitetin e ajrit të ambientit përfshin:

1) të dhëna për kualitetin e ajrit të ambientit nga rrjetet shtetërore;

2) të dhënat për kualitetin e ajrit të ambientit nga rrjetet lokale;

3) të dhënat për emisionet nga burimet e lëvizshme;

4) të dhënat për emisionet për kualitetin e ajrit të ambientit nga burimet të caktuara stacionare;

5) të dhënat për emisionet nga burimet stacionare;

6) të dhënat për ndotjen e ajrit të ambientit në prag të alarmimit dhe masat për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve dhe të mjedisit jetësor;

7) të dhënat për kualitetin e ajrit të ambientit nga organizatat shkencore dhe profesionale dhe institucionet si dhe personat të tjerë juridikë.

8) të dhënat nga institucionet ndërkombëtare për përcjelljen e kualitetit të ajrit;

9) të dhënat nga organet shtetërore, organizatat shkencore dhe profesionale dhe institucionet dhe personat të tjerë juridikë që kryejnë matjen dhe përcjelljen e kualitetit të ajrit të ambientit prej të gjitha burimeve të ndotjes dhe;

10) të dhëna nga vlerësimi i kualitetit të ajrit të ambientit.

Neni 50

Informimi i publikut

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përmes Qendrës maqedonase informative për mjedisin jetësor, përgatit dhe publikon raporte vjetore për emisione, raporte vjetore për kualitetin e ajrit të ambientit dhe raporte periodike për implementimin e obligimeve të këtij ligji, në pajtim me ligjin dhe rregull tjetër, si dhe lloje tjera të raporteve në pajtim me obligimet nga marrëveshjet ndërkombëtare, që i ka ratifikuar apo të cilatka pranuar Republika e Maqedonisë.

(2) Organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, është i obliguar t'i publikojë programet për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit.

(3) Prefekti i komunës dhe i Qytetit të Shkupit është i obliguar t'i publikojë programet nga neni 26 dhe planet aksionare nga neni 30 i këtij ligji, si dhe të informojë për masa të tjera për menaxhim me kualitetin e ajrit të ambientit dhe masat dhe aktivitetet për përmirësimin e gjendjes së përgjithshme në rajonin e vet, të realizuara në vitin paraprak dhe aktivitetet e parashikuara për vitin e ardhshëm.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përcakton përmbajtjen dhe mënyrën e bartjes së të dhënave dhe informatave për gjendjen në menaxhimin me kualitetin e ajrit të ambientit.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, është i obliguar që gjatë vitit ta informojë me kohë dhe në mënyrë të saktë publikun për gjendjen momentale të kualitetit të ajrit të ambientit, përparimin e arritur, planet dhe drejtimet e ardhme për përmirësimin e gjendjes, si dhe të bëjë krahasimin dhe vlerësimin e gjendjes aktuale me gjendjen e kaluarë në menaxhimin me kualitetin e ajrit të ambientit.

Neni 51

Qasje në informata

(1) Të dhënat dhe informatat nga sistemi informativ për kualitetin e ajrit të ambientit, janë informata të arritshme për publikun.

(2) Organet kompetente dhe personat të tjerë juridikë, të cilët kanë të dhëna dhe informata për kualitetin e ajrit të ambientit, janë të obliguar të sigurojnë qasje të publikut deri te të dhënat dhe informatat, në formën e përcaktuar, në mënyrë dhe procedurë të caktuar në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor dhe ligj tjetër.

Neni 52

Kadastr i ndotësve të ajrit

(1) Për vërtetimin e shkallës së ndotjes së ajrit të ambientit, burimet e ndotjes si dhe nivelin e ndikimit të dëmshëm ndaj kualitetit të ajrit, themelohet Kadastr i ndotësve të ajrit (në tekstin e mëtejshëm: Kadastr).

(2) Kadastrin e udhëheq dhe mban organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në sferën e mjedisit jetësor.

(3) Kadastrin i përmant të dhënat vijuese:

1) të dhënat themelore për personat fizikë dhe juridikë që kanë instalime të cilat janë burime për ndotjen e ajrit të ambientit;

2) lokacionin e objektit;

3) përshkrimin e shkurtër të aktivitetëve dhe procesit tekniko-teknologjik;

4) të dhënat e rëndësishme që u dedikohen emisioneve të substancave ndotëse;

5) të dhënat që i dedikohen pajtueshmërisë, lejeve dhe ndryshimeve në leje dhe pajtueshmërive dhe të dhënat të tjera relevante;

6) listën e substancave potenciale ndotëse me të cilat çrregullohet ose mund të çrregullohet kualiteti i ajrit të ambientit;

7) të dhënat për kontrollin e kryera, rezultate të rëndësishme dhe masa të ndërmara.

(4) Formën, metodologjinë dhe mënyrën e menaxhimit dhe mbajtjes së Kadastrit i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Për shkak të nevojës së themelimit dhe udhëheqjes së Kadastrit, personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar që të dhënat nga paragrafi (3) i këtij neni, si dhe të dhënat tjera të nevojshme t'ia dorëzojnë organit kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor me kërkesën të tij.

(6) Të dhënat nga Kadastrin janë të arritshme për publikun në vullm, formën dhe mënyrën e përcaktuar me rregull të nxjerrë në bazë të Ligjit për mjedisin jetësor.

(7) Kadastrin nga paragrafi (1) i këtij neni, është pjesë përbërëse e Kadastrit për mjedisin jetësor.

VIII. MBROJTJA E AJRIT TË AMBIENTIT NGA NDOTJA

Neni 53

Ndalimi

Ndalohet, përveç në rastet e përcaktara në këtë ligj, çdo veprim me të cilin ndotet ajri i ambientit përmes:

- emisioneve të substancave ndotëse nga burimet e ndotjes së ajrit të ambientit dhe;

- mosndërmarrjes së veprimeve që pengojnë ndotjen e ajrit të ambientit përmes emisioneve të substancave ndotëse nga burimet e ndotjes.

Neni 54

Ndalimi i rreptë

(1) Emisioni i substancave ndotëse në ajrin e ambientit mund të kryhet vetëm në bazë të vlerave të përcaktuara kufitare për emisionin nga neni 13 paragrafi (1) i këtij ligji.

(2) Në rastet kur mbrojtja e ajrit të ambientit kërkon zbatimin e vlerave më të rrepta kufitare për emision, atëherë zbatohen vlerat më të rrepta kufitare për emisionin nga neni 13 paragrafi (2) i këtij ligji.

1. Mbrojtja e ajrit të ambientit nga ndotja nga burimet stacionare

Neni 55

Burimet stacionare të ndotjes

(1) Për instalimet që bëjnë ndotjen e ajrit të ambientit për të cilat në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor janë të nevojshme leje A dhe B të integruara ekologjike, lejet merren në mënyrë dhe procedurë të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor.

(2) Për projektet për të cilat, në pajtim me listën nga dispozita e përcaktuar në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor, kryhet vlerësimi i ndikimit ndaj mjedisit jetësor, si dhe për projektet për të cilat nevoja e vlerësimit të ndikimit caktohet me hulumtimin e çdo rasti të veçantë, procedura për vlerësimin e ndikimit zbatohet nën kushte dhe në mënyrë të përcaktuar me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 56

Instalimet ekzistuese

(1) Operatorët e instalimeve të caktuara ekzistuese që janë burim i ndotjes së ajrit të ambientit dhe të cilët në bazë të veprimtarisë së tyre përmes emisioneve bëjnë ndotjen e ajrit të ambientit dhe të cilat për shkak të nivelit të zhvillimit tekniko-teknologjik dhe llojit të lëndës së parë që përdoren, nuk mund t'i arrijnë vlerat e përcaktuara kufitare për emision, në pajtim me dispozitën e nxjerrë në bazë të këtij ligji, janë të obliguar të sigurojnë leje për harmonizim me planin operativ si kusht për vazhdimin, përkatësisht fillimin e punës së instalimit në procedurën përcaktuar me Ligjin për mjedisin jetësor.

(2) Nëse operatorët e instalimeve nga paragrafi (1) i këtij neni posedojnë leje të integruara A dhe B ekologjike, janë të obliguar të sigurojnë revizion të përgjithshëm ekologjik në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 57

Instalime të tjera

(1) Objektet dhe instalimet për të cilat nuk është paraparë dhënia e lejeve të integruara ekologjike në pajtim me ligjin, ndërtohen, pajisen dhe mirëmbahen në mënyrë me të cilën pengohet, zvogëlohet dhe kontrollohet ndikimi negativ ndaj kualitetit të ajrit të ambientit.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përcakton mënyrën dhe masat për preventimin dhe pengimin e ndotjes së ajrit të ambientit nga objektet dhe instalimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

2. Mbrojtja e ajrit të ambientit nga burimet e lëvizshme

Neni 58

Burimet e lëvizshme të ndotjes

(1) Pronarët e burimeve të lëvizshme të ndotjes janë të obliguar të sigurojnë harmonizim me vlerat kufitare për emisionet e burimeve të lëvizshme, që janë përcaktuar për çdo lloj të veçantë të burimit të ndotjes së ajrit të ambientit në pajtim me dispozitën nga neni 14 i këtij ligji.

(2) Gjatë kontrollit teknik dhe regjistrimit të burimeve të lëvizshme të ndotjes në pajtim me ligjin, doemos duhet të kryhet kontrolli i rregullt i harmonizimit të niveleve të emisioneve të burimeve të lëvizshme me vlerat e përcaktuara kufitare për emisionin e këtij lloji të burimeve.

(3) Kontrolli i harmonizimit të emisioneve të burimeve të veçanta të lëvizshme të ndotjes mund të kryhet edhe përmes kontrollit të çrregullt, në rastet kur të dhënat e monitorimit ose të dhënat tjera tregojnë se ekziston rrezik real nga tejkalimi i vlerave të përcaktuara kufitare për kualitet dhe pragjet e alarmimit.

Neni 59

Masat tjera për mbrojtje nga burimet e lëvizshme

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e shëndetësisë në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e bujqësisë dhe pylltarisë, mund ta kufizojë ose ta ndalojë kryerjen e veprimeve të caktuara dhe përdorimin e prodhimit bimor që kultivohet në tokë, përgjatë rrugëve, nëse ndotja e ajrit nga mjetet motorike të transportit ka ndikim ndaj tyre, në pajtim me rregullat për sigurimin e ushqimit.

3. Obligimet për ndërmarrje të masave tjera për ndalimin dhe zvogëlimin e ndotjes së ajrit të ambientit

Neni 60

Obligime të tjera

(1) Personat juridikë dhe fizikë pronarë, përkatësisht shfrytëzues të instalimeve dhe burime të ndotjes së ajrit të ambientit janë të obliguar:

1) ta lajmërojnë më së voni në afat prej 30 ditëve organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor për burimin e ndotjes së ajrit të ambientit, lëndëve të para dhe proceseve teknologjike dhe pajisjeve, si dhe për ndryshimet vijuese në lëndët e para dhe proceset teknologjike që do të sjellin deri në ndryshime në kushtet dhe kërkesat për ruajtjen e kualitetit të ajrit të ambientit si dhe gjatë kryerjes së punëve të meremetimit të aparateve për pastrimin e ajrit të ambientit dhe pajisjen;

2) ta lajmërojnë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor më së voni në afat prej 30 ditëve nga krijimi i ndryshimeve në lëndën e veprimtarisë, si dhe për ndryshimin e operatorit të instalimit dhe të personave përgjegjës për ruajtjen e mjedisit jetësor;

3) pa shtyrje dhe menjëherë ta lajmërojnë Inspektoratin shtetëror për mjedisin jetësor dhe Inspektoratin sanitar shtetëror shëndetësor për avarinë në prodhimi, si dhe për incidentet tjera që mund të sjellin deri në smadhimin e emisioneve ose të nxisin keqësimin e kualitetit të ajrit të ambientit, si dhe të ndërmarrin masa, në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat që rregullojnë këtë materie gjatë krijimit të avarisë ose fatkeqësisë dhe

4) të sigurojnë qasje të pakufizuar të inspektorëve kompetentë të burimet ndotëse të ajrit të ambientit si dhe të të gjitha dokumentet dhe të dhënat të lidhura me emisionet dhe t'u ofrojnë ndihmë gjatë kryerjes së funksioneve të tyre.

(2) Të dhëna nga paragrafi (1) pika 1 dhe 2 të këtij neni i dërgohen prefektit të komunës dhe të Qytetit të Shkupit për instalimet për të cilat në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor, është e nevojshme leja B ekologjike e integruar, përkatësisht leja për harmonizim me planin operativ.

Neni 61

Stabilitete për lëshim

(1) Rrymimet e gazta prodhuese dhe ventilacionit - bartës të emisioneve, lëshohen vetëm përmes stabiliteteve për lëshim në ajrin e ambientit.

(2) Lartësia e stabiliteteve për lëshim përcaktohen kështu që në rezultatin e zbutjes së koncentrimëve të substancave ndotëse në shtresën mbitokësore të ajrit të mos i tejkalojnë vlerat kufitare për kualitet.

Neni 62

Mbrojtja nga dëmtimet

Çdo person fizik dhe juridik që është pronar ose kryerës i veprimtarisë në procesin e prodhimit (në tekstin e mëtejme: operatori), sistemit transportues ose për magazinim (në tekstin e mëtejme: sistem) ku janë të pranishme substancat e dëmshme dhe të rrezikshme, e të cilat menjëherë ose me veprim të shtyrëmund të inicojnë rrezik serioz për shëndetin e njeriut, përkatësisht mjedisin jetësor, në sistem ose jashtë sistemit, si rezultat i lëshimit të një ose më shumë substancave të dëmshme dhe të rrezikshme në ajrin e ambientit, janë të obliguar që në planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme, në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor, të parashikojnë masa që duhet të ndërmerren për mbrojtjen e kualitetit të ajrit të ambientit gjatë avarive të mundshme.

IX. FINANSIMI

Neni 63

Burimet e financimit

(1) Mjetet për mbrojtjen dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë edhe burime tjera të mjeteve të caktuara me ligj.

(2) Me mjetet nga paragrafi (1) i këtij neni, financohet realizimi i Planit nacional për mbrojtjen e ajrit të ambientit në Republikën e Maqedonisë, programi për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit dhe masave tjera që ndërmerren në bazë të këtij ligji.

(3) Mjetet për realizimin e programit në zonat prioritare dhe aglomeracionet nga neni 29 i këtij ligji, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe burime tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

(4) Mjetet për formimin, punën, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjetit shtetëror, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe burime tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

Neni 64

Mjetet nga buxhetet e njërive të vetadministrimit lokal

(1) Në buxhetin e komunave dhe Qytetit e Shkupit sigurohen mjetet për mbrojtje dhe përpunimin e kualitetit të ajrit të ambientit si dhe burime tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

(2) Me mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni sigurohet realizimi i programeve për zvogëlimin e ndotjes dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit, planet aksionare nga neni 30 i këtij ligji, zbatimi i aktiviteteve në zonat parësore dhe aglomeracionet nga neni 29 i këtij ligji, si dhe për masa tjera që ndërmerren në bazë të këtij ligji.

(3) Mjetet për formim, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjeteve lokale nga neni 39 i këtij ligji, sigurohen nga buxhetet e komunave dhe Qyteti i Shkupit dhe burime tjera të mjeteve të përcaktuara me ligj.

X. MBIKËQYRJA DHE ORGANET KOMPETENTE

Neni 65

Organet kompetente

(1) Mbiqëqyrje ndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave e miratuara në bazë të këtij ligji, kryen organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Mbiqëqyrje inspektuesndaj zbatimit të këtij ligji dhe dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji, kryen Inspektorati shtetëror për mjedisin jetësor përmes inspektorëve të mjedisit jetësor.

(3) Për punët nga kompetenca e komunave dhe Qytetit të Shkupit të përcaktuara me këtë ligj, mbiqëqyrje inspektuesndaj zbatimit të këtij ligji, kryejnë inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunave dhe inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të Qytetit të Shkupit.

(4) Kontrollin e rregullt të emisioneve nga burimet e lëvizshme të ndotjes, e kryen organi kompetent për përcaktimin e rregullësisë teknike të burimeve të posaçme të lëvizshme, në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër.

(5) Kontrollin e jashtëzakonshëm ndaj emisioneve të burimeve të lëvizshme të ndotjes, kryen inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor të komunave dhe inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor nga Qyteti i Shkupit në bashkëpunim me organin kompetent për përcaktimin e rregullësisë teknike të burimeve të posaçme të lëvizshme, në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër.

(6) Kontrollin e rregullësisë shëndetësore të prodhimit të bimëve që kultivohet në tokë përgjatë rrugës, si dhe në rastet kur gjatë vlerësimit të kualitetit të ajrit të ambientit është caktuar se ekziston rrezik shëndetësor për jetën dhe shëndetin e njerëzve, e kryen organi kompetent për ndërmarrjen dhe zbatimin e masave të nevojshme është Inspektorati shtetëror sanitar dhe shëndetësor në kuadrin e autorizimeve të caktuara me ligj.

(7) Kontrollin e kualitetit të lëndëve djegëse sa u përket vlerave të përcaktuara kufitare për përmbajtjen e substancave të dëmshme dhe kërkesave të tjera për kualitetin e lëndëve djegëse, e kryen Inspektorati shtetëror i tregut në kuadrin e autorizimeve të përcaktuara me ligj.

(8) Kontrolli i drejtpërdrejtë dhe mbiqëqyrja e emisioneve të instalimeve të caktuara dhe burimeve të ndotjes së ajrit të ambientit, kryhet së paku dy herë në vit, ndërsa ndaj burimeve të lëvizshme bëhet kontroll i rregullt së paku një herë në vit.

Neni 66

Fushëveprimi i Inspektoratit shtetëror për mjedisin jetësor

(1) Për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese nga fushëveprimi i tij, Inspektorati shtetëror për mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejme: inspektori për mjedisin jetësor) ka të drejtë:

1) të kryejë shikim dhe kontroll se a janë plotësuar kushtet për mbrojtjen dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit të përmbajtura në lejen A të integruar ekologjike (neni 55), përkatësisht lejen për harmonizim me planin operativ (neni 56);

2) të vërtetojë se a i plotëson kryerësi i punëve të caktuara profesionale për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit kushtet për kuadrin e nevojshëm, pajisen dhe instrumentet për kryerjen e këtij lloji të punëve (neni 42 paragrafi 2);

3) të bëjë kontroll dhe shikim se a ka instaluar dhe se a mirëmbahen në mënyrë të drejtë instrumentet matëse për përcjelljen e emisioneve (neni 45 paragrafi 1 pika 1);

4) të vërtetojë se a është ruajtur procedura për mënyrën dhe shpeshëtimin e matjes së emisioneve, përkatësisht llogaritjen e sasisë së emisioneve dhe mënyrën e mbajtjes së ditarit (neni 45 paragrafi (1) pika 2);

5) të vërtetojë se a i dërgohen të dhënat për emisionet organit kompetent (neni 45 paragrafi 2);

6) të vërtetojë se a është ndërtuar sistemi për përcjelljen e burimit të emisioneve dhe kontrollit të kualitetit të ajrit të ambientit në rajonin e objektit (neni 47 paragrafi 1);

7) të vërtetojë se a janë realizuar kërkesat për lartësinë e stabilimenteve për lëshim, në pajtim me teknikat më të mira të arritshme (neni 61 paragrafi (2)) dhe;

8) të ndërmarrë edhe masa të tjera për të cilat është i autorizuar me ligj.

(2) Me kërkesën e inspektorit për mjedisin jetësor personi i autorizuar i organit të administratës shtetërore kompetente për punë të brendshme, është i obliguar të marr pjesë në kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 67

Marrja e vendimeve të inspektorit shtetëror për ambientin jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së inspektuese, inspektori për mjedisin jetësor me vendim:

1) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e instalimit nëse nuk janë plotësuar kushtet për mbrojtjen e ajrit të ambientit nga ndotja të përmbajtura në lejen A ekologjike të integruar (neni 55), përkatësisht kushtet e përmbajtura në lejen për harmonizim me planin operativ (neni 56) në afat prej së paku 60 ditëve, afat në të cilin duhet të mënjanohej shkaqet për gjendjen e krijuar;

2) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personit juridik, i cili kryen punë të caktuara profesionale për monitorimin e kualitetit të ajrit të ambientit nëse nuk i plotëson kushtet për kryerjen e këtij lloji të punëve (neni 42 paragrafi (2)) në kohëzgjatje prej më shumë se 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i evitohet shkaqet për gjendjen e krijuar;

3) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë që nuk kanë instaluar instrumente matëse për përcjelljen e emisioneve ose të njëjtat janë në gjendje të parregullt (neni 45 paragrafi (1) pika 1), në kohëzgjatje prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojë shkaqet për gjendjen e krijuar;

4) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personit juridik ose fizik nëse nuk e ruan procedurën, mënyrën dhe shpeshëtimin e matjes së emisioneve, përkatësisht llogaritjen e sasisë së emisioneve dhe mënyrën e mbajtjes së ditarit (neni 45 paragrafi (1) pika 2) në kohëzgjatje prej më shumë se 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojë shkaqet për gjendjen e krijuar;

5) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë nëse vërteton se nuk kanë paraqitur të dhëna për emisionet (neni 45 paragrafi (2)) në kohëzgjatje

prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i evitohet shkaqet për gjendjen e krijuar; 6) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personave fizikë ose juridikë nëse vërteton se nuk është ndërtuar sistemi për përcjelljen e burimit të emisioneve dhe kontrollit të kualitetit të ajrit të ambientit në rajonin e objektit (neni 47 paragrafi (1)) në kohëzgjatje prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i evitohet shkaqet për gjendjen e krijuar;

7) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e instalimit nëse nuk janë plotësuar standardet për lartësinë e instalimeve për lëshim, në pajtim me kërkesat për teknikat më të mira të kapshme (neni 61 paragrafi (2)) në kohëzgjatje prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojë shkaqet për gjendjen e krijuar;

(2) Në rastin kur do të vërtetohet ekzistimi i rrezikut të drejtpërdrejtë për jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori për mjedisin jetësor do të japë urdhër me gojë për mënjanimin urgjent dhe të pa pralongim të mangësive të caktuara, të cilat me procesverbal i konstaton në bashkëpunim me Inspektoratin shtetëror sanitar shëndetësor, si dhe do t'i lajmërojë edhe inspektoratët tjerë kompetentë ose organet tjera shtetërore për parregullësitë e përcaktuara dhe do të kërkojë intervenimin e tyre.

(3) Në rastet nga paragrafi (2) i këtij neni inspektori për mjedisin jetësor merr vendim me shkrim në afat prej 48 orëve nga dhënia e urdhërit me gojë;

(4) Nëse edhe për herë të dytë gjatë vitit është bërë thyerja e paragrafit (1) pika 2 e këtij nenin, atëherë inspektori për mjedisin jetësor do të shqiptojë ndalim për kryerjen e veprimtarisë në afat prej më shumë se 60 ditë, afat në të cilin duhet të mënjanohej shkaqet për gjendjen e krijuar;

(5) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni, inspektori për mjedisin jetësor ka të drejtë të ndërmarrjen edhe të masave të tjera të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 68

Fushëveprimi i inspektorëve të autorizuar për mjedisin jetësor

(1) Për kryerjen e mbikëqyrjes së inspektimit nga fushëveprimi i tij, inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor i komunës dhe inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor i Qytetit të Shkupit (në tekstin e mëtejme: inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor) ka të drejtë:

1) të kryejë mbikëqyrje se a janë plotësuar kushtet për mbrojtjen dhe përmirësimin e kualitetit të ajrit të ambientit të përfshira në lejen B të integruar ekologjike (neni 55), përkatësisht lejen për harmonizim me planin operativ (neni 56);

2) të bëjë kontroll dhe mbikëqyrje se a ka të instaluar dhe a mirëmbahen instrumentet matëse për përcjelljen e emisioneve (neni 45 paragrafi (1) pika 1);

3) të vërtetojë se a është ruajtur procedura dhe mënyra e shpeshësisë së matjes të emisioneve, përkatësisht llogaritja e sasisë së emisioneve dhe mënyra e mbajtjes së ditarit (neni 45 paragrafi (1) pika 2);

4) të vërtetojë se a i paraqiten të dhënat e emisioneve organit kompetent (neni 45 paragrafi (2));

5) bën kontroll dhe shikim se a janë plotësuar kushtet me të cilat pengohet, zvogëlohet ose kontrollohet ndikimi negativ ndaj kualitetit të ajrit të ambientit të instalimeve për të cilat nuk është paraparë dhënia e lejeve të integruara ekologjike (neni 57) dhe;

6) të ndërmarrë edhe masa të tjera për të cilat është i autorizuar me ligj.

(2) Me kërkesën e inspektorit të autorizuar për mjedisin jetësor, personi i autorizuar i organit të administratës shtetërore kompetent për punë të brendshme, është i obliguar të marrë pjesë në kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor kryerjen e punëve nga mbikëqyrja e inspektimit nga paragrafi (1) pika 1, 2, 3 dhe 4 i ndërmerr te instalimet, të cilat në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor duhet të posedojnë leje B të integruar ekologjike.

Neni 69

Marrja e vendimit nga inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor me vendim:

1) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e instalimit nëse nuk janë plotësuar kushtet për ruajtjen e vlerave të përcaktuara kufitare të për emision të përcaktuara në lejen B ekologjike të integruar (neni 55), përkatësisht kushtet për ruajtjen e vlerave të përcaktuara kufitare për emision të caktuar me lejen për harmonizim me planin operativ (neni 56) në kohëzgjatje prej më së shumti deri në 30 ditëve, afat në të cilin duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

2) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë që nuk kanë instaluar instrumente matëse për përcjelljen e emisioneve ose të njëjtat janë në gjendje të parregullt (neni 45 paragrafi (1) pika 1) në kohëzgjatje prej më së shumti se 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar;

3) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personit juridik ose fizik nëse nuk e ruan procedurën, mënyrën dhe shpeshtësinë e matjes së emisioneve, përkatësisht llogaritjen e sasisë së emisioneve dhe mënyrën e mbajtjes së ditarit (neni 45 paragrafi (1) pika 2) në afat prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar;

4) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë nëse vërteton se nuk i kanë paraqitur të dhëna për emisionet organit kompetent (neni 45 paragrafi (2) në afat prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar;

5) do ta përkufizojë ose ndalojë punën e instalimit nëse nuk janë plotësuar kushtet me të cilat pengohet, zvogëlohet ose kontrollohet ndikimi negativ ndaj kualitetit të ajrit të ambientit të objekteve dhe instalimeve për të cilat nuk është paraparë dhënia e lejeve të integruara ekologjike (neni 57) në afat prej më së shumti prej 30 ditëve, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar.

(2) Në rastin kur do të vërtetohet ekzistimi i rrezikut të drejtpërdrejtë për jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor do të japë urdhrë me gojë për mënjanimin urgjent të mangësive të caktuara, të cilat me procesverbal i konstaton në bashkëpunim me Inspektoratin shtetëror sanitar dhe shëndetësor, si dhe do t'i lajmërojë edhe inspektoratet tjera kompetente ose organet tjera shtetërore për parregullësitë e caktuara dhe do të kërkojë intervenimin e tyre.

(3) Në rastin nga paragrafi (2) të këtij neni inspektori merr vendim me shkrim në afat prej 48 orëve nga dita e dhënies së urdhërit me gojë.

(4) Nëse edhe për herë të dytë gjatë vitit është bërë thyerja e njëjtë nga paragrafi (1) pika 5 e këtij neni, inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor do të shqiptojë ndalim për kryerjen e veprimtarisë në afat prej më së shumti se 60 ditë, afat në të cilin duhet t'i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar.

(5) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) pika 1 e këtij neni, inspektori për mjedisin jetësor ka të drejtë për ndërmarrjen edhe të masave të tjera të përcaktuara me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 70

Kompetencat tjera

(1) Inspektori për mjedisin jetësor dhe inspektorët e autorizuar për mjedisin jetësor të komunës dhe Qytetit të Shkupit është i obliguar të paraqesë fletëparaqitje penale dhe fletëparaqitje ndëshkuese të gjykatat kompetente për zbatimin e procedurës penale përkatësisht ndëshkuese, nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes vërteton bazë për të njëjtat

(2) Nëse inspektori për mjedisin jetësor dhe inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor i komunës dhe i Qytetit të Shkupit nuk i ndërmarrin veprimet nga paragrafi 1 i këtij neni, do të llogaritet se ka bërë thyerje më të rëndë të vendit të punës.

Neni 71

Procedura ndaj ankesës

(1) Ankesa kundër vendimit të inspektorit për mjedisin jetësor mund t'i ushtrohet në afat prej 8 ditëve nga dita e pranimit të vendimit ministrit, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Ankesa kundër vendimit të inspektorit të autorizuar për mjedisin jetësor mund t'i ushtrohet në afat prej 8 ditëve nga dita e pranimit të vendimit ministrit, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Ankesa nga paragrafi 1 dhe 2 i këtij neni nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

Neni 72

Obligimet e personave fizikë dhe juridikë

Personat fizikë dhe juridikë janë të obliguar t'u mundësojnë inspektorëve kryerjen e mbikëqyrjes dhe kontrollit në dokumentacion, t'u japin informatat e kërkuara, sqarimet dhe lajmërimet që janë me interes për kryerjen e drejtë të mbikëqyrjes.

Neni 73

Mbikëqyrja e lidhshmërisë së punës së organeve të komunës

(1) Mbikëqyrja ndaj ligjshmërisë së punës së organeve të komunës përkatësisht Qytetit të Shkupit, bazohet në parimin e ligjshmërisë, përgjegjësisë dhe pavarësisë në zbatimin e kompetencave të tyre.

(2) Mbikëqyrjen nga paragrafi (1) të këtij neni e kryen organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës të organeve të komunës dhe të Qytetit të Shkupit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor i kryen punët vijuese:

1) përcjell punën e organeve të komunës dhe të Qytetit të Shkupit dhe ndërmerr masa, aktivitete dhe paraqet iniciativë për realizimin e kompetencave të komunës dhe Qytetit të Shkupit sa i përket përgatitjes, miratimit dhe zbatimit të programeve, planeve edhe akteve të tjera;

2) vlerëson se a e kryejnë organet e komunave dhe të Qytetit të Shkupit përgatitjen, miratimin dhe zbatimin e programeve, planeve aksionare dhe akteve të tjera, si dhe paraqitjen e raporteve për zbatimin e tyre me procedurat e përcaktuara me këtë ligj;

3) i paralajmëron organete komunës dhe Qytetit të Shkupit për tejkalimin e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj dhe propozojnë masa përkatëse për tejkalimn e kësaj gjendje;

4) paralajmëron për mangësi të caktuara materiale dhe procedurale në punën e organeve të komunës dhe të Qytetit të Shkupit, me të cilat do të mund ta pengojnë realizimin e të drejtës së publikut për qasje deri të informatat dhe pjesëmarrje në marrjen e vendimeve dhe të drejtave dhe obligimeve të tjera të përcaktuara me këtë ose ligj tjetër;

5) jep rekomandime për zbatimin konsequent të kompetencave të komunës dhe Qytetit të Shkupit për punë që duhet t'i kryejnë në pajtim me këtë ligj, me kërkesën e organeve të komunës dhe Qytetit të Shkupit;

6) përcjell miratimin me kohë të dokumenteve me plan dhe akteve të tjera nga ana e komunave dhe Qyteti i Shkupit;

7) u paraqet iniciativa dhe propozime organeve të komunës dhe Qytetit të Shkupit nëse konstaton moszbatimin e këtij ligji si rezultat i i konfliktit të kompetencave në mes tyre;

8) përcjell ligjshmërinë e vendimeve që i merr prefekti në zgjidhjen e të drejtave, obligimeve dhe interesave individuale të personave juridikë dhe fizikë në pajtim me këtë ligj;

9) Jep mendim dhe ndihmë profesionale me kërkesën e organeve të komunës dhe të Qytetit të Shkupit për propozim dokumentet e planit dhe aktet të tjera që dalin nga ky ligj.

10) me kohë i lajmëron organet e komunës dhe Qytetit të Shkupit për gjendjen e konstatuar në punën e tyre dhe masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes dhe;

11) përcjell realizimin e transparencës në punën e organeve të komunës dhe Qytetit të Shkupit në realizimin e kompetencave të përcaktuara me këtë ligj në aspekt të informimit të rregullt, me kohë, të vërtet dhe të plotë të qytetarëve.

Neni 74

Marrja e kryerjes së kompetencave

(1) Nëse edhe përveç paralajmërimeve dhe masave dhe aktiviteteve të ndërmarra, organet e komunës dhe të Qytetit të Shkupit nuk e sigurojnë kryerjen e punëve për të cilat ata janë kompetente në pajtim me këtë ligj, u merret kryerja e punëve nga kompetenca e tyre.

(2) Kryerjen e punëve të marra i ndërmerr organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor më së shumti deri në një vit nga dita e marrjes së tyre, në emër dhe në llogari të komunës dhe të Qytetit të Shkupit.

(3) Për ndërmarrjen e punëve nga paragrafi 1 i këtij neni informohet organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e vetadministrimit lokal dhe organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e financave.

XII. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 75

(1) Me dënim me para në shumë prej 200.000–300.000 denarë do të dënohet për ndëshkim personi juridik, nëse:

1) lëshon në ajër substanca ndotëse mbi vlerat e caktuara kufitare për emision (neni 15 paragrafi (1));

2) prodhon, importon dhe lëshon në qarkullim mjete qarkulluese që nuk i plotësojnë vlerat kufitare të përcaktuara për emision nga burimet e lëvizshme (neni 15 paragrafi (2));

3) prodhon, importon dhe lëshon në qarkullim prodhime të caktuara që nuk i kënaqin vlerat kufitare të përcaktuara për përmbajtjen e substancave të dëmshme dhe kërkesave të tjera për kualitetin e lëndëve djegëse (neni 16);

4) nuk i plotëson obligimet për zbatimin e masave të përcaktuara në programet (neni 28);

5) vepron në kundërshtim me ndalimin e përcaktuar ose kufizimet në gjendjet alarmante për shkak të pengimit ose kontrollit të dukurive (neni 30 paragrafi (3));

6) vepron në kundërshtim me urdherin për kufizimin ose ndalimin për kryerjen e veprimeve të caktuara (neni 59);

7) Nuk e informon inspektoratin kompetent për avaritë në prodhimtari dhe incidente tjera, si dhe nuk ndërmerr masa përkatëse në raste të tilla (neni 60 paragrafi (1) pika 3) dhe;

8) lëshon substanca ndotëse jashtë nga instalimet për lëshim në ajrin e ambientit (neni 61 paragrafi (1)).

(2) Me dënim me para prej 30.000 deri në 50.000 denarë do të dënohet edhe personi përgjegjës te personii juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Për veprimet nga paragrafi (1) pika 1, 2 dhe 3 të këtij neni, personit juridik përveç dënimit me para, do t'i shqiptohet edhe masë për sigurim ndalim për kryerjen e veprimtarisë së caktuar në afat prej 6 muajve deri 3 vjet.

(4) Për veprimet nga paragrafi (1) pika 1, 2, 3, 7 dhe 8 të këtij neni, personit përgjegjës te personi juridik përveç dënimit me para do t'i shqiptohet edhe masë për sigurim ndalim për kryerjen e profesionit, veprimtarisë ose obligimit në afat prej 3 muajve deri në 1 vit.

(5) Me dënim me para prej 10.000 deri në 30.000 denarë do të dënohet për ndëshkim edhe personi fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 76

(1) Me dënim me para në shumë prej 100.000 deri 200.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik, nëse:

1) kryen punë të caktuara profesionale për monitorim të kualitetit të ajrit të ambientit, në kundërshtim me kushtet e përcaktuara (neni 42 paragrafi (2));

2) nuk instalon dhe nuk i mban në gjendje të rregullt instrumentet matëse për përcjelljen e emisioneve në vendin e burimit (neni 45 paragrafi (1) pika 1);

3) nuk siguron përcjelljen, matjen dhe përpunimin e rregullt të të dhënave të emisioneve dhe nuk mban ditar për burimin e emisioneve në mënyrë të përcaktuar (neni 45 paragrafi (1) pika 2);

4) nuk ia paraqet në afatin e caktuar organit kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor të dhënat e nevojshme për emisionet dhe për burimet e emisioneve (neni 45 paragrafi (2));

5) nuk ndërton sistem për përcjelljen e burimit të emisioneve dhe për kontrollin e kualitetit të ajrit të ambientit në rajonin e objektit (neni 47 paragrafi (1));

6) nuk mundëson qasje të informatat dhe të dhënat për kualitetin e ajrit të ambientit (neni 51 paragrafi (2));

7) nuk ia paraqet të dhënat e nevojshme të caktuara personit i cili përgatit dhe/ose mban Kadastrin (neni 52 paragrafi (5));

8) nuk i realizon kushtet me të cilat ndalohet, zvogëlohet ose kontrollohet ndikimi negativ ndaj kualitetit të ajrit të ambientit (neni 57);

9) nuk e informon organin kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht komunën dhe Qytetin të Shkupit për burimin e ndotjes, për ndryshimin e lëndëve të para dhe proceset teknologjike, si dhe për punët vijuese të remontit të aparateve dhe pajisjeve (neni 60 paragrafi (1) pika 1);

10) nuk e informon organin kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht komunës dhe Qytetit të Shkupit për ndryshimin e lëndës së veprimtarisë, ndryshimin e operatorit të instalimit dhe personat përgjegjës për ruajtjen e mjedisit jetësor (neni 60 paragrafi (1) pika 2) dhe

11) nuk mundëson qasje të lirë te burimet e ndotura të ajrit të ambientit dhe te dokumentet dhe të dhënat e lidhura me emisionet (neni 60 paragrafi (1) pika 4).

(2) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni do të dënohet edhe personi përgjegjës te personi juridik me dënim me para në shumë prej 10.000 deri 30.000 denarë.

(3) Me dënim me para prej 5.000 deri në 15.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje edhe personi fizik për veprime nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 77

(1) Me dënim me para prej 30.000 deri 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi zyrtar dhe përgjegjës në komunën dhe në Qytetin e Shkupit nëse nuk vepron në pajtim me dispozitat nga neni 30 paragrafi (1), (4) dhe (5), neni 34 dhe neni 50 paragrafi (3) të këtij ligji.

XII. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 78

Plani nga neni 25 dhe programet nga nenin 26 të këtij ligji do të miratohen në afat prej 6 muajve nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

Neni 79

(1) Dispozitat e posaçme për zbatimin e këtij ligji do të miratohen në afat prej tre vjetësh nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji.

(2) Deri në hyrjen në fuqi të dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, do të zbatohen dispozitat ekzistuese.

Neni 80

Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, ndërpritet të vlejë ligji për mbrojtjen e ajrit dhe nga ndotja ("Gazeta zyrtare e RSM" nr. 20/74, 6/81, 10/90 dhe "Gazeta zyrtare e RM" nr. 50/92, 62/93), përveç dispozitave të nenit 4 paragrafët 1, 2, 3, 4 5 dhe 6 të Ligjit, të cilat do të zbatohen me ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave të posaçme për zbatimin e këtij ligji.

Neni 81

Ky ligj hyn në fuqi ditën e 8 nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet nga dita e konstituimit të këshillave të komunave dhe të Qytetit të Shkupit dhe zgjedhjes së prefektëve të komunave dhe prefektit të Qytetit të Shkupit pas zbatimit të zgjedhjeve të para të ardhshme lokale në pajtim me Ligjin për zgjedhjet lokale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 dhe 60/2004).

1262.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПОЖАРНИКАРСТВОТО

Се прогласува Законот за пожарникарството, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 16 септември 2004 година.

Бр. 07-3742/1 Претседател
16 септември 2004 година на Република Македонија,
Скопје **Бранко Црвенковски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН ЗА ПОЖАРНИКАРСТВОТО

І ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува формирањето, организирањето и дејствувањето на противпожарните единици, доброволните противпожарни здруженија, гаснењето на пожарите, како и условите за производство, ставање во употреба и одржување на уредите, опремата и средствата за гаснење на пожари.

Член 2

(1) Пожарникарството е работа чие трајно и непречесто извршување го обезбедува Република Македонија (во натамошниот текст: Републиката) и општините и градот Скопје, односно општините во градот Скопје во согласност со закон.

(2) Пожарникарството е работа од стручен и хуманитарен карактер од јавен интерес.

Член 3

Пожарникарството е дел од единствениот систем за заштита и спасување во Републиката.

Член 4

(1) Со цел поттикнување на превентивните мерки за заштита од пожари, како редовна, традиционална манифестација се воведува „Месец за заштита од пожари“, која се одржува секоја година, во текот на месец мај.

(2) Заради негување на традициите на пожарникарството и одбележување на денот на формирањето на првата противпожарна единица во нашата земја, "20 Мај" се прогласува за Ден на пожарникарството во Република Македонија и истиот традиционално се одбележува.

ІІ ПРОТИВПОЖАРНИ ЕДИНИЦИ

Член 5

(1) Заради гаснење на пожари, спасување на животот на граѓаните и заштита на имотот загрозеи од пожари и експлозии, укажување на техничка помош при незгоди и опасни ситуации, како и извршување на други работи при несреќи и непогоди, се формираат противпожарни единици.

(2) Противпожарните единици од ставот 1 на овој член, можат да вршат и определени непрофитабилни услуги заради подобрување на нивната техничка опременост и услови за работа, кои не смеат да го оневозможуваат или попречуваат извршувањето на функциите од ставот 1 на овој член.

(3) Територијални противпожарни единици формираат Градот Скопје и општините: Битола, Велес, Гевгелија, Гостивар, Кочани, Куманово, Охрид, Прилеп, Струмица, Тетово, Штип, Ресен, Кавадарци, Валандово, Дебар, Берово, Винаца, Делчево, Крива Паланка, Кратово, Струга, Кичево, Крушево, Македонски Брод, Радовиш, Свети Николе, Пробиштип, Демир Хисар и Неготино.

(4) Територијални противпожарни единици можат да формираат и општините чие седиште е оддалечено повеќе од 20 километри од општините од ставот (3) на овој член.

(5) Заради оперативно делување при гаснењето на големи пожари на целата територија на Република Македонија, територијалните противпожарни единици на градот Скопје и општините: Битола, Куманово, Тетово, Прилеп, Велес, Кавадарци, Гевгелија, Струмица, Кичево, Охрид, Кочани, Штип и Гостивар, ќе дејствуваат и како противпожарни единици на Република Македонија.

Член 6

(1) Минималниот број на пожарникари во противпожарните единици од членот 5 ставови 3 и 4 на овој закон, треба да изнесува:

- во општините до 5.000 жители - 13 пожарникари, од кои најмалку четири професионални пожарникари;
- во општините од 5.000 до 12.000 жители - 13 пожарникари, од кои најмалку девет професионални пожарникари;

- во општините од 12.000 до 24.000 жители - 17 пожарникари, од кои најмалку 13 професионални пожарникари;

- во општините со над 24.000 жители, бројот на професионални пожарникари се зголемува над бројот на пожарникари од ставот (1) алинеја 4 од овој член, зависно од големината на подрачјето кое го покрива противпожарната единица, степенот на загрозеноста од пожари и видот на објектите што се заштитуваат, така што во општините до 50.000 жители на секои 1.500 жители, а во општините со над 50.000 жители - на секои 2.000 жители, најмалку еден професионален пожарникар.

(2) При определувањето на бројот на пожарникари на единиците од ставот (1) на овој член, бројот на жителите на општината која формира противпожарна единица се зголемува за бројот на жителите на општината-те кои според одредбите на овој закон не се должни да формираат ваква единица, а нивното подрачје го покрива противпожарната единица од општината која ја формира единицата.